TEKNİK GÜÇ

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİNİN YAYIN ORGANIDIR

49 1 TEMMUZ 1974

3 yıllığı

SON DAKİKA

Anayasa Mahkemesi karar verdi :

141 - 142 DE AF KAPSAMINA ALINDI

TEKNİK - GÜÇ DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜNDEN VE GERÇEK DEMOKRASİDEN YANA BÜTÜN YURTSEVER TEKNİK ELEMANLARIN ORTAK SEVİNCİNİ PAYLAŞIR...

İNŞAAT, MAKİNA, ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ VE MİMARLAR ODASI'NI KAPSAYAN YÖNETMELİK 11/HAZİRAN/1974 TARİHLİ RESMİ GAZETEDE YAYINLANDI...

Odaların Ortak Meslekî Denetimi Başlıyor !...

Yapı üretimi ile doğrudan ilgili dört odayı (İnşaat, Elektrik, Makine Mühendisleri Odaları ve Mimarlar Odası) kapsayan Ortak Meslekî Denetim Yönetmeliği 11 Haziran 1974 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi.

Odalar, Belediyeler ve ilgili diğer kuruluşlar tarafından sıkı bir işbirliği ile yürütülecek olan yönetmelik, yapı projelerinin hazırlanmasında uyulacak hükümleri de belirlemektedir.

Böyle bir uygulama, meslek odalarımızın yapı üretimi üzerinde sağlam ve yararlı denetimini de sağlayabilme yolunda atılmış önemli bir adımdır.

Uygulama dışındaki diğer il ve belediyelerden gelen sürekli isteklerle bu ortak uygulamanın adım adım bütün çevreye yayılması mümkün görünmektedir.

İstanbul'da da hazırlanan «Dört Oda Ortak Belge Protokolü» yapılacak bir toplantıda (10 Temmuz günü) serbest çalışan üyelerimizle tartışılarak geliştirilecek ve yürürlüğe girecektir.

Mühendisliğin gelişmesi, üyelerimizin hak ve yetkilerinin korunması, yapıların sağlam ve ekonomik inşa edilmesi atılan bu adımla gerçekleştirilecektir.

(Yönetmeliğin tam metnini altıncı sayfamızda bulacaksınız.)

YENİ KURULAN SOSYALİST PARTİNİN BAŞKANLIĞINA BİR ÜYEMİZ GETİRİLDİ

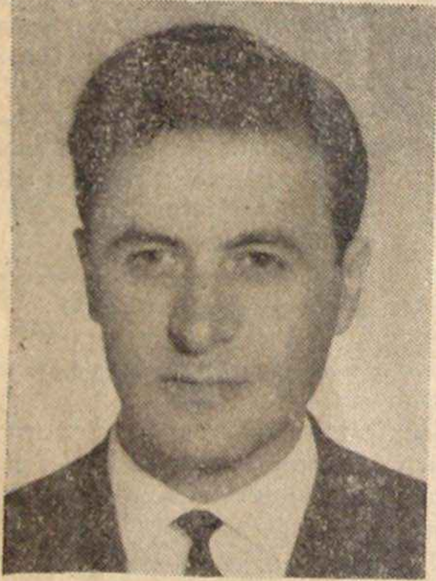
İnş. Y. Müh. Ahmet Kaçmaz

Geçtiğimiz günlerde kurulan Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin Başkanlığına odamız üyesi Ahmet Kaçmaz arkadaşımız getirilmiştir.

Başarılı bir zemin mühendisi olarak bilinen İnşaat Yüksek Mühendisi Ahmet Kaçmaz, 1938 yılında İstanbul'da doğdu. İlkokulu İstanbul ve Ankara'da, ortaöğrenimini de Erzurum ve Ankara'da okudu. 1960 yılın da İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi'nden mezun oldu. Bir süre Devlet Su İşleri Araştırma Dairesi Başkanlığında çalıştıktan sonra 1962 yılında askere gitti. 1964 - 1968 arasında tekrar D.S.İ.'de görev aldı. 1968 - 1970 yılları boyunca da Demir Yolları'nda çalıştı.

Bir süre Türkiye İşçi Partisi'nde de görev alan Ahmet Kaçmaz 1970'ten bu yana serbest çalışmaktaydı.

FİKRİ KAYA SEÇİLDİ

Bir önceki sayımızda odamız Yönetim Kurulu Üyesi ve Tek - Bank - İş Sendikası Genel Başkanı arkadaşımız Fikri Kaya'nın İller Bankası Müdürler Kuruluna çalışanların temsilcisi olarak aday gösterildiğini bildirmiş ve bu önemli adımı bütün gücümüzle desteklememiz gerektiğini yazmıştık.

Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan sonra Türkiye'de ikinci kez çalışanlar, değer üretenler, kendi temsilcilerini yönetimde söz sahibi kılma hakkını kazanıyorlardı.

Sonunda 24 Haziran Pazartesi günü seçim yapıldı ve başta Odamız olmak üzere Elektrik Mühendisleri, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası, Tüm Teknik Elemanlar Derneği, Sosyal - İş, Tek - Bank - İş gibi kuruluşların aktif desteğini sağlayan Fikri Kaya arkadaşımız Müdürler Kuruluna seçildi.

Teknik - Güç adına F. Kaya'yı kutlar, çalışanların yararına atacağı her adımda kendisini destekleyen kitlelerden güç alacağını belirtiriz...

BU SAYIDA NELER VAR :

ATİLÂ ALPÖGE İLE BİR KONUŞMA:

YENİ ÇEVRİM YOLU UYGULAMASI (Sayfa: 5'te)

BİR YOLSUZLUK DAHA:

HASAN UĞURLU (AYVACIK) BARAJINDA USULSÜZ ÖDEMELER (Sayfa: 9'da)

KAMU KESİMİNDEKİ TEKNİK ELEMANLAR VE İŞ KAZALARI İLE MESLEK HASTALIKLARI

Yazan: (Osman KİPER) (Sayfa: 10'da)

ÜYELERİMİZE DUYURU !..

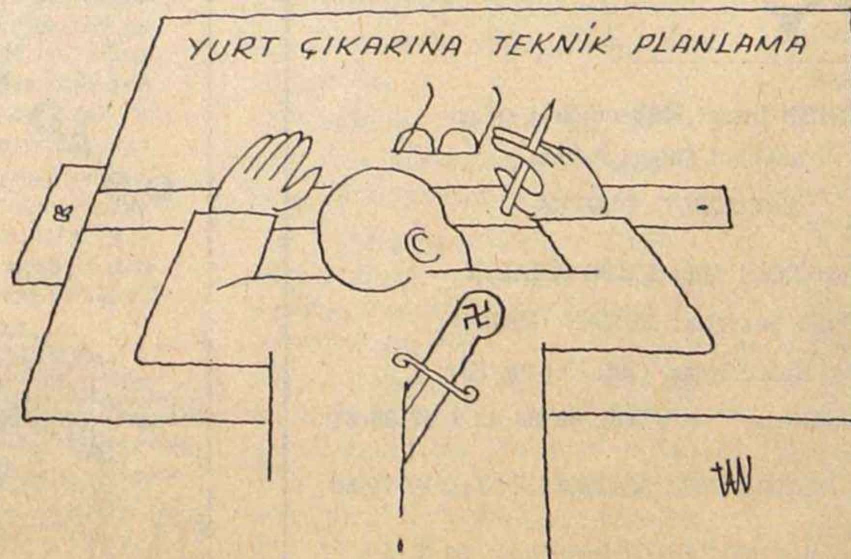
1 — Odamızda Hukuk danışmanlığı bürosu kurulmuştur. Üyelerimizin, her türlü meslekî sorunlarını danışabilmeleri için avukatımız 1.7.1974'den itibaren her cuma günü saat 16.00 - 20.00 arası odamızda bulunacaktır.

2 — Statik hesaplarının Elektronik Beyinle yapılması konusunda odamız bir kurs düzenleyecektir. İsteklilerin 25 Temmuza kadar sekreterliğe baş vurmaları rica olunur.

3 — Yeni toplanan 4 Oda Ortak Belge Protokolunu görüşmek üzere serbest çalışan üyelerimizle 10 Temmuz saat 16.00 da şubemizde bir toplantı düzenlenmiştir. Üyelerimizin katılması önem rica olunur.

İSTANBUL ŞUBESİ YÖNETİM KURULU

MÜHENDİS NEŞET DANIŞ ALMANYA'DA ÖLDÜRÜLDÜ.
— Gazeteler —

— Tan ORAL —

15 günden kalanlar

● AVRUPA PARLÂMENTOSUNDAKİ SOSYALİST GRUP, AFFIN DAR KAPSAMLI OLUŞUNU KINADI.

Avrupa Parlâmentosu Sosyalist Grubu Başkanı Jean Broekz, 10-11 haziran tarihleri arasında Strazburg'da yapılan toplantısı sırasında Türk Parlâmento Grubunun CHP'li üyeleriyle görüştükten sonra Avrupa Parlâmentosu Sosyalist Grubu adına bir açıklama yaparak, bu durumun üzüntü ile karşılandığını belirtmiştir.

Broekz'in grubu adına yaptığı açıklama şöyledir:

«— Avrupa Parlâmentosu Sosyalist Grubu, Türkiye Hükûmeti tarafından teklif edilen ve siyasî tutukluları kapsayan Af Kanununun az bir farkla Parlamento tarafından reddedilmiş olmasından üzüntü duyar.

Avrupa sosyalistleri, Ecevit hükûmetinin bu kanun tasarısı, yoluyla siyasî tutuklular sorununa çözüm bulma çabalarını takdirle karşılar ve hükümete açık güvenini bildirir.

Bununla birlikte, Sosyalist grup, evvelce de belirtildiği gibi, siyasî tutukluların affı sorununa bir çözüm yolu bulunmadığı sürece bu durumun, Türkiye ile Avrupa topluluğu arasındaki ilişkilerin gelişmesi üzerinde etki yaratmaktan geri kalmayacağına dikkati çeker.»

● DANIŞTAY, MEMURLARA YANLIŞLIKLA ÖDENECEK PARALARIN ANCAK 90 GÜN İÇİNDE GERİ ALINABİLECEĞİNE KARAR VERDİ

Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu, evvelce yanlışlıkla kanuna aykırı olarak yapılmış bir terfi ve intibak işleminin kanunsuzluğunun tesbitinden sonra idarece geri alınması sonucu fazla ödenmiş bulunan aylık ve ücret farklarının bazı istisnalar dışında, ödemenin yapıldığı tarihten başlamak üzere 90 gün içinde geri alınabileceğine karar verdi. Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 14 Haziran günkü Resmi Gazetede yayınlanan ve oy çokluğu ile alındığı açıklanan kararında, «İdare, hatalı terfi ve intibak işlemine dayanarak ödediği meblâğın geri alınmasına, bir mahkeme kararına lüzum olmadan karar verebileceği ve bu karara karşı açılacak davaların çözümünün Danıştay görevi içinde olacağı, idarenin yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde ise süre aranmaksızın kanunsuz terfi ve intibaka dayanarak ödediği meblâğı her an geri alabileceği» de karara alınmıştır.

● ÇELİK MAMULLERİNDE SPEKÜLÂTİF HAREKET SAĞLAMAK İSTEYENLERE KARŞI HAREKETE GEÇİLDİ.

— *Ayrıca MKE'nin tavırları da inceleniyor* —

Makine Kimya Endüstrisi Kurumu'nun üretmekte olduğu C - 1020 1060 yuvarlak çelik demirin 16 ve 26 milimetrelik davalarının metresi 950 kuruşa satılması gerekirken MKE'nin mamullerini satma yetkisine sahip bazı kişi ve kuruluşların bu fiyatın 100 kuruş üzerinde fiyat istedikleri tespit edilmiş ve bir şikayetle hükümete duyurulmuştur. Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Necmettin Erbakan yönetiminde sürekli toplantılar yapan Ekonomik Kurul, bu olayı acilen gündemine almış ve MKE Kurumunun bol olarak piyasaya sürdüğü çelik mamullerinde «Spekülatif hareket sağlamak isteyen» büyük kuruluş ve tüccarları tespit etmeye ve MKE'nin bu kuruluş ve kişiler dışında neden başka firma ve kişilere çelik mamul dağıtmadığı konusu üzerinde durmaya başlamıştır. Ekonomik Kurul ayrıca Türkiye'nin yer altı kaynaklarını en iyi işletmek üzere madenlerimizin devletleştirilmesini öngören bir kanun tasarısı yanında ETİBANK'ın dev bir kuruluş haline getirilerek devletleştirilecek boraks, linyit, bakır, çinko, kalay vb. madenlerin bu kuruluş tarafından işletilmesini öngören kanun tasarıları üzerinde de çalıştırmalarını yoğunlaştırmıştır.

● BOYA FİYATLARINA YENİ BİR ZAM İSTENİYOR.

Türkiye Boya Sanayicileri Cemiyeti Başkanı ve Çavuşoğlu Boya Sanayii sahiplerinden Şaban Çavuşoğlu, Fiyat Kontrol Komitesinin yağlı boya, badana ve sentetik boya ile sanayi boyaları fiyatlarına yaptığı % 40 lık zammın yetersiz olduğunu ileri sürerek yeni bir zam talebinde bulunacaklarını açıkladı. Çavuşoğlu özellikle sanayi ve oto boyalarına tekrar bir % 45 oranında zam yapılmasının gerekli olduğunu söyledi.

Böylelikle şimdiki halde 66 lira olan 3,5 kiloluk badana boyalarının satış fiyatları zamla beraber 88 liraya çıkacak, yeni zam talebi kabul edildiği zaman ise 115 liraya yükselecektir.

● 12 SAYILI KANUN HÜKMÜNDEKİ KARARNAME ÜZERİNDE DEĞİŞİK GÖRÜŞLER VAR

Yeterlik sınavında başarı kazanmalarına rağmen bazı öğretmen, teknik eleman ve Maliye Bakanlığı Gelirler Kontrolörlüğü mensupları; son çıkarılan kararnameyle büyük bir haksızlığa uğradıklarını bildirdiler.

Kazanılmış haklarının bir çırpıda yokedildiğini öne süren 3000 öğretmen, yeni kararnameyle ancak 11. derecenin 4. kademesine kadar yükselebileceklerini ve en verimli çağda daha 45 yaşındayken emekli olma ve görev dışına itilme durumuyla karşılaştıklarını belirttiler.

Gerçekten de son kararnameyle, aynı çatı altında görev yapan bu memurlarla başka okul çıkışlı memurlar arasında farklılıklar belirmiştir. Öğretmenler, teknik elemanlar ve gelirler kontrolörleri taban ve tavan derecelerinin kararnameyle düşürülmesini, «Daha önceki yasa hükümleri ile kazandıkları hakların ellerinden alınması» olarak nitelemekte ve bunun «eşit işe eşit ücret» ilkesine ters düştüğünü belirtmektedirler.

Tüm Teknik Elemanlar Derneği de «yüksek tekniker, tekniker, teknisyen, fen memuru gibi teknik elemanların bir kısmına açıktan bir derecenin verilip, diğer kısmına verilmemesinin eşitlik ilkelerine ters düştüğünü» açıkladı.

● ÜLKEMİZDEKİ SİYASİ TUTUKLULARA YAPILAN BASKI İSVEÇ'TE DE PROTESTO EDİLDİ.

Ülkemizdeki siyasî tutukluların kendilerine karşı tutulan yasa dışı tutuma karşı giriştikleri açlık grevinin tepkileri İsveç Kamuoyunda da büyük tepkilere yol açtı. Bunun üzerine İsveç'te de açlık grevine gidildi. Olaya İsveç gazeteleri ve televizyonu geniş yer ayırıyorlar. İsveç gazetelerinin yanısıra İsveç Yazarlar Birliği adına 500 yazarın imzasıyla oluşan bir telgraf, Stockholm'daki açlık grevini başlatanlar adına İsmet Sekmen, İsveç Parlâmentosundan üç parlamenter, Güney Stocholm Şili Komitesi ve İsveç Emekçi Kadınlar Birliği, konuyla ilgili olarak Başbakan Bülent Ecevit'e birer telgraf çektiler. Telgraf metni özetle şöyledir:

«Açıkça görülüyor ki, Türkiye'yi yeniden iki yıllık zorbalık döneminin karanlığına çekmek isteyen yerli ve yabancı sermaye güçlerinin gündeminde tek madde var: Her ne bahasına olursa olsun, gericiliğin katıksız iktidarını gerçekleştirmek. Bu durumda bir kanadıyle koalisyona da musallat olan gerici ittifak karşısında yalnızca çalışan yığınlarımıza ve tutarlı demokrat aydınlarımıza dayanarak direnilebilir. Ne var ki halkımız kendinden yana sosyo-ekonomik dönüşümlerin bir an önce cesaretle gerçekleştirilmesini bekliyor, demokrasi mücadelesinde tutarlı davranılmasını istiyor.

*Üzüntü ile görüyoruz ki, özgürlük yasası **141 ve 142 nin** yalnızca tadil edilmesini öngörüyor. Klasik Faşizmin armağanları üstüne nasıl bir özgürlük anıtı kurulabilecek ki? En başta, gönül rahatlığıyla siz inanabilecek misiniz buna?*

Türkiye ile Dayanışma Komitesi, ileri adımlarınızda her zaman yanınızda olmayı görev bilir. Ancak, demokrasimizin olgunlaşması için gerçekten yeni kurbanlar lâzımsa, bunlar biraz da başka kesimlerden aranamaz mı?»

● ESKİŞEHİR'DE SOSYAL TESİSLER İNŞAATI BAŞLIYOR

SSK Genel Müdürlüğünün Eskişehir'de yapılacak sosyal tesislerinin projeleri onaylandı ve maketleri Ankara'ya gönderildi.

Yıllardır ihtilâflı bulunan Yediler Semtindeki 17 bin metre karelik sahaya yapılacak olan sosyal tesislerin SSK Eskişehir Şubesinin 100 yıllık ihtiyacına cevap verebilecek kapasitede olduğunu söyleyen Eskişehir Şube Müdürü Ömer Avni Aslan, tesislerin 25 milyona malolacağını, 9,5 kat olarak plânlandığını, ayrıca modern tesislerde konferans salonu, otoparkların da yer alacağını açıkladı.

● BELEDİYE MECLİSİ İSVAN'IN ÇALIŞMA RAPORUNU ONAYLADI.

Belediye Başkanı Ahmet İsvan tarafından Belediye Mecli-

TEKNİK GÜÇ
15 GÜNDE BİR ÇIKAR

SAHİBİ: İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Adına: ERTUĞRUL TIĞLAY

Yazı İşleri Md.: METE AKALIN

Teknik Sekreter: ERHAN GÖMÜÇ

ADRES: Halaskârgazi Cad. No: 35, Kat: 1 Harbiye/İSTANBUL Tel: 48 36 42 / 47 96 57

Dizgi, Baskı: DİZERKONCA MATBAASI Tel: 27 79 86

Yıllık bedeli: 150 T.L. / Öğrencilere: 50 T.L.

(Bütün üyelere parasız gönderilir)

Basılış tarihi: 9.7.1974

sine sunulan çalışma raporu görüşüldü ve oylamada 73'e karşı 26 oyla kabul edildi.

Belediye Başkanı Sayın Ahmet Isvan yaptığı konuşmada ileri sürülen eleştiri ve dilekleri cevaplandırarak geniş açıklamalarda bulundu ve «yatırımlar», «temizlik hizmetleri», «trafik düzeni» ve «iktisadi» konularda geniş bilgiler verdi..

Öte yandan İstanbul Belediyesinin Almanya'dan satın aldığı ve gümrük resimleriyle birlikte 2 milyon liraya mal olan yeni kanal temizleme araçları geçtiğimiz haftalar içinde hizmete girdi. Türkiye'de ilk kez İstanbul Belediyesinin kullanacağı kanal temizleme araçları, tıkalı kanallara 90 atmosferlik bir basınçla su vermekte ve kanalların açılmasını sağlamaktadır. Mevcut hortum sistemi 400 metreye kadar ulaşabilmektedir.

- *KEBAN VE ASLANTAŞ'TAN BİRER HABER*

Adana Aslantaş Barajının enerji ve nakil hattı ve trafo indirici merkezleri ihaleye çıkarıldı.

Adana DSİ 6. Bölge Müdürlüğünden alınan bilgiye göre, H.S.E. inşaatı devamında şantiye çalışmalarındaki elektrik enerjisini temin edecek 26 kilometrelik enerji nakil hattı trafo indirici merkezi tesisler, ihaleye çıkarıldı.

Keban'da ise göl su dolma seviyesinde bir düşüş olduğu bildirildi.

Ilgililer günde ortalama olarak 35 - 40 cm. lik bir doluşun olduğunu söylüyorlar.

DSİ 16. Bölge yetkilisi, bundan sonra suyun dolma hızının bu tempoyu sabit tutacağını da belirtti.

Öte yandan, son zamanlarda barajın alt kesimlerinden fışkıran suların yanı sıra, başka yerlerden de kaçak olup olmadığı konusunda geniş bir çalışma başlatıldı.

Önümüzdeki günler içinde açılışı yapılacak barajın iki ünitesindeki çalışmaların da bitirildiği öğrenildi.

- *AMERİKAN ŞIRKETLERİNİN YABANCI DIYARLARDAKI KÂRLARI AÇIKLANDI.*

Amerikan kaynaklı bir habere dayanılarak gazetelerimiz sütunlarına de geçen ABD şirketlerinin yabancı ülkelerdeki kârlarının 13 milyar 500 bin dolar olduğu açıklandı. ABD şirketlerinin yaptıkları dış yatırımların da 1973 yılında % 10 artarak, 103 milyon dolara yükseldiği belirtildi.

Bu rakamlar, New York borsasına kayıtlı sadece 300 şirketin hesaplarına dayanıyor.

- *İSKENDERUN'DA 15.400 İŞÇİ DİRENİŞE GEÇTİ. 2 SENDİKACI, 200 İŞÇİ GÖZALTINA ALINDI. 800 İŞÇİ İŞTEN ATILDI.*

İskenderun Demir Çelik İşletmesinde çıkan olaylar kısa zamanda gelişmiş ve sarı sendikalarla patronlara karşı, işçilerle yurtsever teknik elemanların ortak mücadelede verdikleri bir alan haline gelmiştir.

DISK'e bağlı Yapım-İş Sendikasına üye 20 bin işçinin tamamına yakın bir kısmının Sarı Çelik İş Sendikasının bölücü tavırlarına karşı giriştiği direnme hareketleri bu sendikada ve işverenlerce beslenen faşist komandolarca bastırılmaya çalışılmış, bu arada 4 işçi öldürülmüştür.

Teknik Güç'ün geçen sayısında İskenderun'da yapılagelen yolsuzluklar hakkında okuyucularımıza ve üyelerimize geniş bilgi vermiştik. Yapılan yolsuzluklara karşı direnen yurtsever teknik elemanların da sömürücü işverenlerin gadrine uğrayarak işyerlerinden atıldıkları haberlerimiz arasındaydı.

Geçtiğimiz onbeş gün içinde bu kez işçilerin direnişleri yoğunlaştı. Yapım-İş Sendikası yöneticileri, işçilerin işverenlerce sömürüldüğünü, iş güvenliğinin kalmadığını, bugüne kadar '400 İŞÇİNİN İŞKAZASINDA ÖLDÜĞÜNÜ' öne sürerek, işçi haklarını alana dek «işi durdurma eylemini sürdüreceklerini» açıkladılar.

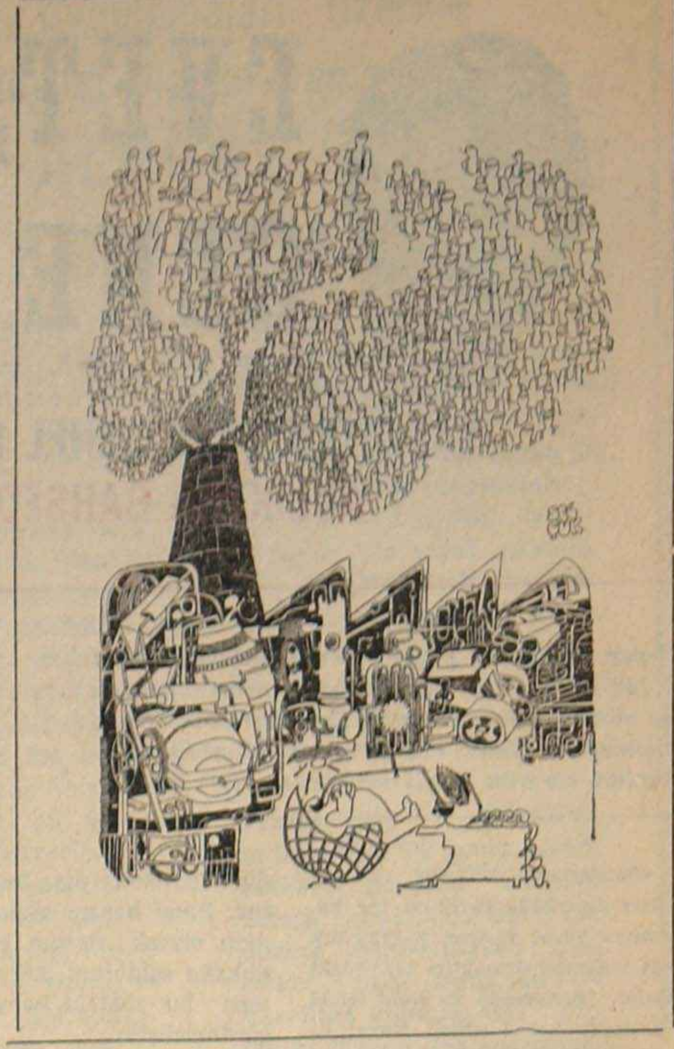
Sendika yöneticileri bu arada işverenlerin işçilerle güvenlik kuvvetlerini karşı karşıya getirmek ve olay çıkartmak amacıyla tahriklerde bulunduklarını da belirttiler.

Yapım-İş Sendikası Yöneticileri, müteahhit ve taşaronların işçileri günde sekiz saat yerine 10 saat çalıştırarak günde en azından 30 bin saat işgücünü sömürdüklerini, buna karşılık işçilere fazla mesai vermediklerini de öne sürdüler.

Öğrenildiğine göre, inşaatın başladığı 1970 yılından bu güne kadar 400 işçi kaza sonucunda hayatlarını kaybettiler. Sadece son beş ayda 85 işçi hayatlarını kaybetti. Ancak ölen hiçbir işçiye tazminatın da ödenmediği devrimci sendika tarafından açıklananlar arasında. Taşaronlar, ölen işçiler için bazı şahitler göstermekte ve «işçilerin iş tatili sırasında inşaatta dolaşırken düşüp öldüklerini» öne sürmektedirler.

Baskı ve yalanlar bütün şiddetiyle devam etmektedir. Yapım-İş Sendikası yöneticileri inşaat ünitelerinin polis ve askerlerce kordon altına alındığını, bu arada işverenlerin işçilerle kolluk kuvvetlerini karşı karşıya getirmek amacıyla tertiplerin içine girerek kurşun sıktıklarını belirtmişlerdir.

Bütün faşizan tertiplerin ve yolsuzlukların bir an önce son bulmasını sağlamak amacıyla hükûmetin İskenderun'a el atmasını istiyoruz. Böyle olaylar karşısında gereken tedbirler acilen alınmalıdır.

BASIN BÜLTENİ

YURTSEVER TEKNİK ELEMANLAR EMPERYALİZMİN KREDİ OYUNLARINA DİKKATİ ÇEKTİ

11 Haziran Perşembe günü bir televizyon programında, Belediye Başkanı İhsan Alyanak, İller Bankası aracılığıyla Dünya Bankaşından sağlanan kredilerle, İzmir körfez temizleme ve kanalizasyon projelerinin gerçekleştirileceğini açıklamıştır.

Sayın Belediye Başkanı körfez temizleme projesinin plan ve uygulamalarının, Türkiye'de ilk defa, tümüyle Türk Teknik Elemanları tarafından gerçekleştirileceğini büyük bir iyimserlikle ilân ettiyse de:

Teknik Eleman Odaları olarak şimdiden kamuoyuna aşağıdaki gerçekleri belirtmek isteriz:

1 — Bugüne kadarki işleyişle Dünya Bankası kredilerinin ön koşulu yabancı teknik hizmet ve teknoloji ithalidir.

2 — Bunun çevremizdeki en somut örneği yine aynı yollarla alınan kredi ile Jameson ve Mc-Kay firmasına yaptırılmakta olan İzmir Metropoliten alan ulaşım etütleridir.

3 — Az gelişmiş ülkelerde kalkınma ve sanayileşmeye yardımcı olmak biçiminde tanıtılan bu tip kredilerin ardındaki gerçek, uluslararası tekellerin sömürü alanlarını genişletmek ve bu ülkelerdeki teknolojinin dışa bağımlılığına süreklilik kazandırmak çabasıdır.

Yurtsever teknik elemanlar olarak, Dünya Bankası ve benzeri kuruluşlardan alınan kredilerin somut işleyişi karşısında, yetkilileri iyimserlik ötesinde gerçekçi ve kesin tavır takınmaya çağırıyoruz.

Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi

Kimya Mühendisleri Odası İzmir Şubesi

Makine Mühendisleri Odası İzmir Şubesi

Mimarlar Odası İzmir Şubesi

Tüm Teknik Elemanlar Derneği İzmir Şubesi

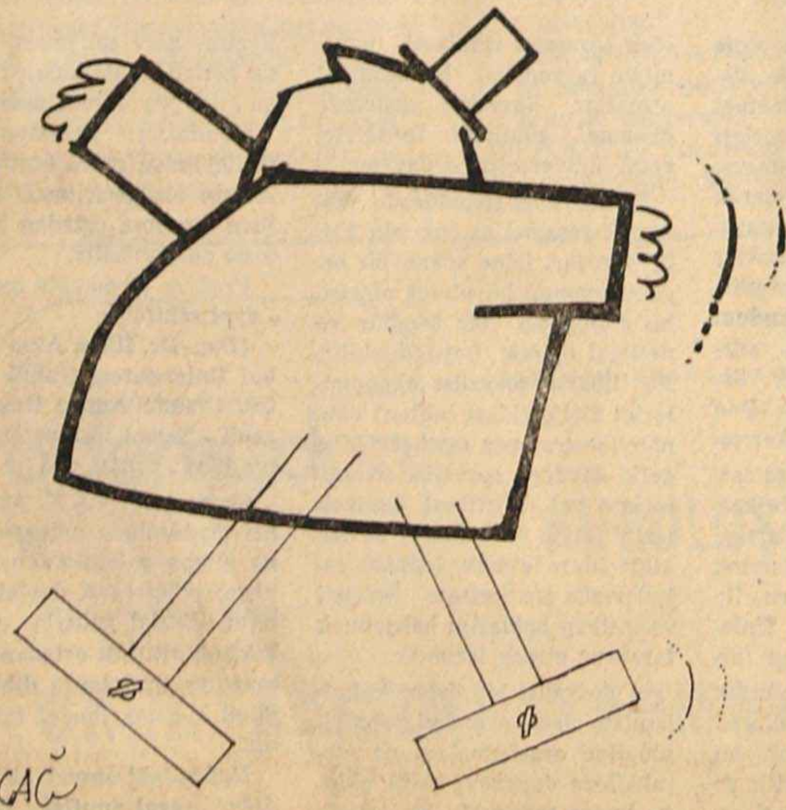
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası İzmir Temsilciliği

Maden Mühendisleri Odası

Orman Mühendisleri Odası İzmir Şubesi

Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi

Türkiye Yapı Teknisyenleri Genel Merkezi.

SADİ DİNÇÇAĞ'IN GÖZÜYLE TEKNOKRAT VE POLİTİKA

EVET, GENE 141 - 142

YARGITAY CEZA GENEL KURUL KARARI : AÇLIKTAN BAHSEDİLEMEZ !..

İzzettin SİLİER

Geçen sayımızda, Sayın Silier'in hazırladığı «141 - 142 Fikir Suçu Olarak Uygulanıyor» yazısını ve sözünü ettiği Yargıtay Karralarından birini sunmuştuk. Diğer «Yargıtay Ceza Kurulu Başkanlığı kararını şimdi veriyoruz..

«Bazılarının fabrikaları var, bazıları da günde 10 lirayı zor kazanıyor ve aç yatıyor. Sosyalistlik eşit yaşamak demektir» tarzındaki sözler, Anayasada ve öteki temel yasalarda kabul edilen sosyal ve ekonomik düzene ve özel mülkiyet ilkelerine aykırı ve Komünist rejimin propaganda sloganları niteliğindedir.

Özel Daire ilâmında suç tutanağını düzenleyen polis memurunun beyanı ihbar olarak vasıflandırılmış ve düzenlenen tanıkların anlatımlarıyla muhbirin anlatışı arasında tutarsızlıklar bulunduğu bildirilmiştir. Sanığın, dava konusu konuşmasında sarf ettiği, Sosyalizmden bahseden sözlerini gelir dağılımındaki Adaletsizlikten yakınma anlamında olma-

diş geçiremez» diye konuşmuştur. Buna benzer sözlerine iddialı olarak devam etmiş ve dükkân sahibinin ikazına rağmen bu yoldaki konuşmasını sürdürmüştür.

Tanıklardan birisinin dükkân sahibi ve ötekilerin alış verişe gelen kişiler olduğu düşünülünce, iş güç sahibi bu kişilerin sanık tarafından söylenen sözlerin hepsini başından sonuna kadar dikkatle dinlemeleri ve birbirini tamamlayan anlatımları ve suç tutanağı, sarf edilen sözlerin yukarıda özetlenen biçim ve nitelikte olduğunu açıkça göstermektedir.

Suç vasfına gelince: Mahkeme kararları da ve bozma ilâmının altındaki karşı görüş yazısında belirtildiği üzere sanı-

maz, fakat bu memleket sosyalist bir idare ile idare edilse çok iyi olacak ve bu memleketin bu idareye ihtiyacı vardır» dediği kimliğini gizleyen polis memuru Besim'in sorusuna cevaben «Şu anda vatandaşlardan aç yatanlar var, halbuki bizim istediğimiz idare bu memleketi idare etme bu günkü Ahmet ve Mehmet Beylerin apartman ve fabrikası olmayacaktır, **onun** bu günkü yaşamakta bulunduğu apartmanda sizler ve bizler oturacağız, o da bizim gibi çalışacak aynen bizim gibi geçinecektir, memlekette ancak bu şekilde yapmakla kalkınacaktır, şeklinde konuşmasına devam ettiği belirtilmiş adı geçen Besim tanık olarak sonradan alınan ifadesinde değişik olarak «Memlekette bir kısım insanlar aç geziyor bazılarının fabrikası ve otomobili var, 500 - 600 işçi çalıştırıyor, o fabrikalar işçilerin niye olmasın»; tutanağı imzalayan tanık İsmail ise buna uymayacak şekilde hazırlıkta,

lamıştır. Gerek tanık ifadelerinin birbiri ile ve gerekse bu ifadelerin yukarda değinilen suçu tesbit tutanağı ile çelişkiler içerisinde bulunmaları içtenlikleri konusunda ciddi kuşku uyandırmıştır.

Bununla beraber bir an için sanığın «Bu memleketin bu günkü idaresi bizleri aç tutmaktan başka bir işe yaramaz kimisinin apartmanı var 500 - 600 işçi çalıştırılan fabrika sahibi mevcut, kimisi 10 lirayı zor kazanıyor, çoğu da aç kalıyor, fabrikalardan işçi çıkartılıyor, ben sosyalıstim bana kimse karışamaz, bu memlekette sosyalist bir idare kurulsa çok daha iyi olacak, Ahmet, Mehmet beylerin apartmanı ve fabrikası olmayacak onlar da bizim gibi çalışacak memleket ancak böyle yapmakla kalkınacaktır» dediği kabul edilse dahi bu sözlerin baş kısmı mevcut düzenin sosyal yapısından ve gelir dağılımındaki adaletsizlikten yakınma, son kısmı da memlekette sosyalist bir idare kurulması arzusunun ifadesinden başka bir anlam taşımaz.

Bu noktada sosyalizm ile komünizm anlamları üzerinde durmak gerekmektedir.

(Sosyalist bir sistemin ana hatları kolaylıkla çizilebilir:

a) He rşeyden önce sosyalist bir sistemde hudutsuz kazanç fikri ile hareket edilmiyeceği aşikârdır. Sosyalist sistemlerde hakim olan ekonomi zihniyeti; **ihtiyaç ve gayelerin doğrudan** doğruya tatmin ve temininden ibarettir. Sosyalist bir sistemin bir milli ekonomi kadrosu içerisinde tahakkuk etmiş olduğunu farzedelim. Bu takdirde sosyalist sistemde hakim olacak

için büyük çapta istihsale yarayan istihsal vasıtalarının devlet tarafından idari ve kontrol edilmesi lâzımdır. Aynı şey demokratik memleketlerde uygulanan sosyal politika için de söylenebilir. Sosyal politikanın gayesi özel mülkiyet ve özel teşebbüs düzenini ortadan kaldırmak olmayıp sosyal sınıflar arasındaki tezatları ve iktisadî farklaşmayı hafifletmektir.

Sosyalizmde emek unsurunun hakim olduğu küçük işletmelerde kullanılan alet ve edevat cinsinden istihsal vasıtaları ve istihlâk malları üzerinde özel mülkiyete müsaade olunur.

Sosyalizimde **herkesin kabili**yetine göre çalışması, çalışmasına göre pay alması esastır.

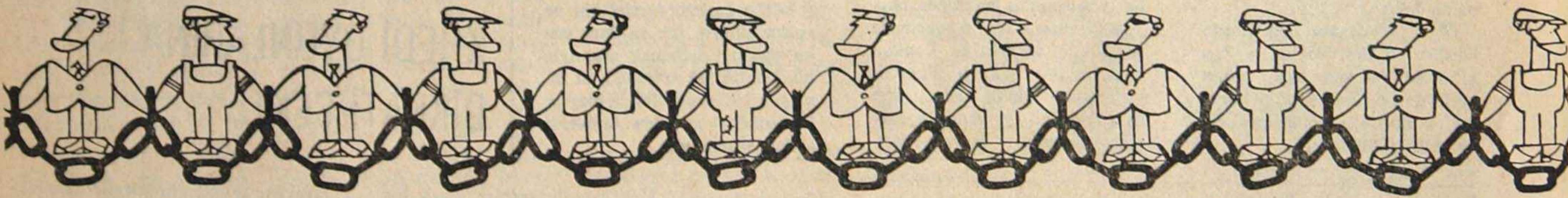
Garp memleketlerdeki sosyalist partilerin propagandalarında özel mülkiyetin tamamen kaldırılması yoluna gidilmemekte, bir kısım kilit sanayii, büyük mali müesseselerin devletleştirilmesi ile iktifa edilmektedir.

(Prof. Dr. Avni **Zarakoğlu** - Ankara Hukuk Fakültesi, İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi iktisat profesörü - İktisat - Cilt. 1 - 1964 - S. 43 - 47)

Buna karşılık komünizm:

(Özel mülkiyetin tamamen kaldırılmsaı düşüncesindedir. Buna göre tabiat vergisi ve insan yapısı bütün istihsal vasıtaları ve tüketimi müstehlikin şahsına bağlı olmayan istihlâk malları devlet mülkiyetinde olmalıdır. Bunun neticesi olarak halkın istihlâk serbestisi meslek ve çalışma yerini seçme serbestisi büyük ölçüde kısıtlanmaktadır.

Komünizmde **herkesin kaabi**-

ELELE
YALÇIN ÇETİN

yıp da Devltein Hukukî ve Sosyal düzenini ihtilâl yoluyla yıkarak Proleterya yoluyla sınıfının diktatörlüğünü kurmayı hedef tutan bir eylemin propagandasını yaptığının kesin delilleri bulunmadığı gerekçesine dayanılmıştır.

Dosyanın incelenmesinde: Olay günü sanık, Bayi İsmail Yıldırım'a ait dükkâna gelerek Sosyalizmden söz açmış ve «Memleketin önemli davaları var, böyle şeyleri neye konuşuyorsunuz» şeklinde söze başlayarak tanımadığı ve kimliğini bilmediği sivil giyinmiş polis memuruna hitap etmek suretiyle «Bu memleketin bu günkü idaresi bizlier aç bırakmaktan başka bir işe yaramaz. Sosyalist rejimle idare edilirse çok iyi olacak. Şu anda vatandaşlardan aç yatanlar var. Bizim istediğimiz idare gelirse, Ahmet ve Mehmet beylerin apartmanları olmayacak, onların apartmanlarında bizler oturacağız. O da bizim gibi çalışacak. Biz teşkilât olarak o kadar kuvvetliyiz ki bize kimse

ğın, «Bazılarının Fabrikaları var bazıları da günde 10 lirayı zor kazanıyor ve aç yatıyor, Sosyalistlik eşit yaşamak demektir, herkes eşit olmalı» tarzındaki sözleri, Anayasada ve öteki temel yasalarda kabul edilen Sosyal ve Ekonomik düzene ve özel Mülkiyet ilkesine aykırı ve komünist rejimin propaganda sloganları niteliğinde bulunmuştur.

Şu hale göre sanığın yerinde görülmeyen temyiz itirazının reddiyle usulen ve yasaya uygun bulunan **hüküm onanması** gerekir.

Çoğunlukla benimsenen bu görüşe karşı **azınlık görüşü ise** şöyle belirtilmiştir:

«Polis memuru Besin Elüstün tarafından düzenlenen ve sonra da İsmail Yıldırımtürk'e imzalatılan 16.1.1971 günlü tutanakta olay günü bayii dükkânına giren sanık Recebin önce «Burada ne toplandınız. ne konuşuyorsunuz, **konuştuklarınızın** hepsi boştur. Bu memleketin bu günkü idaresi bizleri aç tutmaktan başka bir işe yara-

«Ben sosyalistim sizde olun, sosyalistlik eşit yaşamak demektir, Ahmet ve Mehmet Apartmanda oturacak, diğerleri aç yatacak böyle şey olmaz»; ilk soruşturmada farklı olarak «Gazetelerde okudum, sosyalistlik suç değilmiş, eşit haklar veriyormuş gibi sözler söyledi», duruşmada «Gazeteleri **okudum** sosyalistlik suç değilmiş anayasada mevcuttur»; tanık Şaban Şen ilk soruşturmada «Ben sosyalistim bana kimse karışamaz, polis de gelse karışamaz, bazılarının apartmanı fabrikas, var, bizim niye yok, bazıları aç geziyor, herkesin bir olmalı»; duruşmada «Polis memuru ile konuştuklarını dikkatle dinledim, tahsilim bakımından fazla bir şey anlıyamadım»; tanık Mehmet Hacıoğlu farklı olarak ilk soruşturmada «Sanık bu memlekette sosyalizm şarttır ve olacaktır fabrikalardan işçi çıkarıyorlar, bir kısımın apartmanı var bazıları da 10 lirayı zor kazanıyor, çoğu da aç kalıyor, gibi sözler söyledi» demiş; duruşmada bu sözlerini tekrar-

olan ekonomi zihniyeti tamamiyle rasyonalist bir zihniyet olacaktır. Sosyalist sistemde ekonomi zihniyeti ferdiyetçi değil üniverselizme dayanır.

b) Sosyalist sistemlerde ekonomik yaşayışı az çok sıkı kaide sınırları içine sokan bir organizasyonun kurulmuş olması, bu zihniyetin bir tezahür ve neticesi olarak kaydedilebilir. Bu itibarla sosyalist ekonomilerini dirije (idare edilen) ekonomiler arasında saymak lâzım gelir. Modern sosyalist sistemlerinin yalnız istihsal faaliyetlerini dirije ve kollektif bir şekilde idare etmek, istihlâk sahalarında ise fertlere serbesti ve intihap haklarını **bahşetmek** tasavvur etmek lâzımdır.

c) Sosyalist bir sistemde kullanılan olan ekonomi tekniğinin ilmi araştırmalara ve terakkilere dayanan, kabil olduğu kadar rasyonel bir teknik olacağına şüphe yoktur.)

(Ord. Prof. Dr. Neumark - Umumi iktisat teorisi - 1939 s. 41 - 44)

Sosyalizmden bahsedilmesi

liyetine göre çalışması, meydana getirilen hasıladan ihtiyacına göre pay alması esastır.

Kominizm; poreleter diktatörlüğünden sonra üretim araçlarının ele geçirilmesi ve burjuva sınıfının ortadan kaldırılması amacındadır.

Prof. A. Zarakoğlu ayni eser - ayni sahifeler.

(Doç. Dr. İlhan Akın - İstanbul Ünievrsitesi Hukuk Fakültesi Umumi Amme Hukuk Doçenti - Temel Hak ve özgürlükler 1964 - s. 85)

Gerçekten T.C.K. nun 142 nci maddesinde müeyyide altına alınan eylemlerden kominizm; müessesesi devlet nizamını ihtilal yoluyla **yıkarak** burjuva sınıfını ortadan kaldırmayı ve proleterya diktatörlüğünü kurmayı hedef tutmaktadır.

Maddedeki sosyal bir sınıfın diğer sosyal **sınıflar üzerinde** tahakkümünden maksat prole**ter diktatörlüğü, sosyal** bir sınıfı ortadan kaldırmaktan maksat burjuva sınıfının yok edil-

(Devamı 12. Sayfada)

* kim ne diyor? *

ATİLÂ ALPÖGE KİMDİR?

Okurlarımız Atilâ Alpöge'yi Teknik-Güç'ün 33 üncü sayısında sunulan «Bilgi Sayar (Computer) üzerine bir söyleşi»den hatırlayacaklardır. Daha sonra 41 inci sayımızda duyurduğumuz gibi İstanbul Belediyesi Ulaşım Danışmanlığı görevine getirilen Alpöge, T.H.Y. daki ulaşım plânlamacılığını da sürdürmektedir. «İstanbul Ulaşım Kongresi»nin düzenlenmesinde de büyük emeği geçmiş ve ayrıca kongreye «Ulaşım Olayına Sistem Yaklaşımı» ve «Ulaşım Sorunu ve Örgütsel Sorunlar» (46. sayımızda kısaltılarak yayınlandı) adlı iki önemli tebliğ sunmuştur.

Aşağıda, son trafik uygulamaları ile ilgili sorunlarımıza verdiği cevapları bulacaksınız.

Çevrim Yolu Uygulamaları Üzerine İstanbul Belediyesi Ulaşım Danışmanı ATİLÂ ALPÖGE İLE BİR KONUŞMA

Ulaşım Danışmanı İnş. Yük. Mühendisi Atilâ Alpöge

Teknik Güç — Çevrim yolu uygulamasının amacı, hedefi nedir?

A. ALPÖGE — **Öncelikle eğitim** amacı güdüyor bu uygulama. Yani yolu kullanan yayasından sürücüsüne kadar herkeste belli bir disiplinin, adi bir anarşiden çok daha iyi olduğu fikrini yaratmak. Trafik ışığının bir anlamı olduğu nu, yaya geçidi çizgisinin bir işe yaradığı düşüncesini yaratmak. Birtakım kurallara, bir disipline uyulduğu takdirde, yani başka bir deyişle başkalarının bir ulaşım elemanı üzerindeki haklarına saygı duyulduğu takdirde her şeyin daha iyi olacağı anlayışını doğurmak. Bir tercih yapmak zorundayız. Ya sokaklarda isteyen istediği yerde arabasını park edecek, ya dolmuşlar istedikleri noktada keyiflerince duracaklar, otobüsler yolun ortasında sorumsuzca yolcu indirecekler, yaya istediği yerden istediği yere gidecek. Bu bir alternatif, bir seçenek. Karşımızdaki ikinci seçenek ise yukarıda adı geçen eylemler sırasında belli bir düzenin, belli bir kurallar dizisinin uygulanması. Bu uygulamanın ille de polis ve ceza korkusuyle ve zorla yaptırılması da değil. O ulaşım elemanını kullananın kendisinin his sederek, kendine doğal gelecek bir biçimde kendiliğinden yapması. Yoksa, her şeyi polis korkusuna dayamaya kalkarsanız hiç bir yere varamazsınız. Ama böyle bir düzen ve disiplin duygusunun gelişmesi de o kadar kolay bir olay değil.

Teknik Güç — Niye? Ne gibi sorunlar çıkıyor sorumluların karşısına?

A. ALPÖGE — Sorunuza dolaylı cevap vereceğim. Beni hep şaşırtmış bir durum var. 20 - 25 yıldır bu sorunu yaşıyoruz. Ama bu soruna el koyacak, bu soruna disiplin getirecek aşağı yukarı hiç bir tedbir almamışız. Şimdi burada ayrıntılarına inmek istemiyorum ama yığınla hukukî ve idarî sorun var karşımızda. Bunca yıldır hiç birini ele almamışız, hiç birinin üzerine gitmemişiz. Bunu mantıkla çözmeye imkân yok. Bu sorun ve bu soruna karşı çaresiz kalındığı bu kadar açık bir durumda ortadayken hiç bir çaba ve tasa gösterilmemiş olması ilginçtir. Bu suçlamayı hiç çekinmeden yapabiliriz. Tekrarlıyorum: hiç bir çaba gösterilmemiştir. Örneğin meclislerde en azından 3 yıldan beri bekleyen bir Trafik Kanunu tasarısı ve onunla ilgili ek kanunlar var. Aslında bu kanunun hazırlanması bile geç kalmış bir olaydır; o ayrı bir konu. Bu kanun önerileri dosyalarda beklerken kimsecikler de tasalanmaz. Halbuki sokağa çıkıp şöyle çevrenize baktığınız anda bütün mantığınızın zorlandığını, tahammül edilmez bir görünümle karşılaştığınızı, gördüğünüz her şeyden en azından nefret ettiğinizi düşünmeniz gerekir. Bunları düşünmemek demek bir bakıma bu rezalete alışmışlık demek, bir bakıma bitkisel bir hayatı bütün boyutlarıyle kabullenmek demek. Durum böyle iken adı geçen kanunlar bekleşip duruyor. Öte yandan ortalıkta anarşi var çığlıkları ile bir sürü kanunu meclislerden peşpeşe, hem de büyük bir hızla geçirebileceğimizi de ispatlamış durumdayız. Aslında gerçek anarşinin tâ kendisi sokaklarda kol geziyor. Bu noktada bir mantıksızlık bulmuyor musunuz? Bu ilgisizliği nasıl açıklayabiliyorsunuz? Ben diyorum ki, ortada boyutları bir hayli büyük bir çıkar zinciri olmalı ki, mevcut koşullar bu zincirin işine yaramalı ki, bu kadar tasasız kalınabilsin. Siz başka bir izah yolu bulabiliyor musunuz?

Teknik Güç — Çevrim yolu uygulamasına geri dönelim. Öyle anlaşılıyor ki, bu uygulamada ilk defa Belediye ile Vilâyet bir araya geliyor, ulaşım konusunda.

A. ALPÖGE — İşin bu tarafı var. Bu ilginç bir taraf, olumlu bir taraf. Dediğiniz gibi ulaşım konusunda zaman zaman çatışmaya bile giden bu iki kuruluşumuz, bu uygulama ile yan yana geldiler ve iyi bir anlaşma zemininde birleştiler. Bu önemli bir adımdır.

Teknik Güç — Gördüğümüz kadarı ile gerek trafik polisleri, gerekse belediye zabıta memurları belli bir düzeni uygulatmaya çalışırken, aynı zamanda da kuralları çiğneyenleri birtakım fişlere not ediyorlar.

A. ALPÖGE — Evet, bu fişler biriktirilip bilgisayara (yani kompütere) veriliyor ve orada değerlendiriliyor. Bir bakıma trafik kurallarını çiğneyen her araç için bir kayıt tutulmaya başlanıyor. Belli zaman ve yerlerde de, değişik metotlarla bu araç sahiplerinden bu uygunsuzlukların hesabı sorulacak tabiî. Bu etken bir araç oldu. Günün birinde hesabını verebileceği bir durumun içinde kalmak istemeyen sürücü daha dikkatli oluyor. Aslında ulaşım ile ilgili olarak çok çeşitli bilgisayar uygulamaları devreye alınabilir, alınmalıdır. Bu uygulamalar trafik kontrol mekanizmasına büyük kolaylıklar getirecektir. Öyle inanıyorum ki, önümüzdeki aylarda bu konuda bazı önemli adımların atıldığını duyacağız.

Teknik Güç — Çevrim yolu uygulamasının geleceği?

A. ALPÖGE — Şimdilik uygulamaya konulmuş olan Şişli - Şişhane kesiminin üzerinde yapılacak bazı işler var. Onların yanında, önümüzdeki aylarda yavaş yavaş Aksaray'a uzanacağız, oradan da Eminönü, Karaköy, Beşiktaş ve Zincirlikuyu'ya kadar gidip Çevrim yolunu tamamlayacağız.

---

* odamızdan *

****

KURULUŞLAR

OKUL AYIRIMI YAPMAMALI

(KURULUŞLARIN OKUL AYRIMI YAPMAMALARINI SAĞLAMAK AMACIYLA BAKANLIK VE GENEL MÜDÜRLÜKLERE GÖNDERİLEN YAZIMIZ.)

Devletleştirilen mühendislik okulları mezunlarından bir kısmı Odamıza baş vurarak iş aramaları sırasında ilgililerin kendilerine «özel okuldan mezun olduğunuz için sizi işe alamıyoruz» veya, kadro olduğu halde, «kadro bulunmadığı» şeklinde cevap verildiğini bildirmektedirler.

Bilindiği üzere, kuruluşların okul ayrımı yapması Anayasanın eşitlik ilkelerine uymamaktadır ve esasen 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda 6 aylık bir deneme süresi de bulunmaktadır. Ayrıca kuruluşların eleman yetiştirmek için imkânlarının olduğu da gerçektir.

Bu hususların gözönüne alınarak bundan böyle bu tür uygulamaların durdurulması için gerekli talimatın verilmesini müsaadelerinize sunarız.

Saygılarımızla

BAŞKAN

İLKAY İZER

T.C. Resmî Gazete

Kuruluş tarihi: 7 Ekim 1336-1920

İNŞAAT, MAKİNA, ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ VE MİMARLAR ODASI ORTAK MESLEKÎ DENETİM YÖNETMELİĞİ

Amaç ve kapsam:

Madde 1 — (6235 - 7303) sayılı kanunun 2'nci maddesinin (b) bendine ve 6785 sayılı İmar Kanununun 14'üncü maddesine dayanılarak hazırlanmış olan bu yönetmelik, kamu yararı açısından, mesleğin gelişmesi, mes lek mensuplarının hak ve selâhiyetlerinin korunması, hizmetin disiplin altına alınması ve yapıların sağlam ve ekonomik inşa ettirilmesi amaçlarını taşır.

Elektrik İnşaat, Makine Mühendisleri ve Mimarlar Odalarının üyeleri, bu yönetmelik hükümlerine bağlıdırlar.

Proje yapımı:

Madde 2 — Yapı projeleri; İmar Yönetmeliğine Teknik Şartnamelere, Türk Standartlarına, ilgili ihtisas odasının asgarî standartlarına ve yapı inşaatı ile ilgili yetkili katlarca yayınlanan bütün yönetmeliklere ve teknik kurallara uygun olarak düzenlenecektir.

Proje sözleşmesi:

Madde 3 — Mimarî - statik, tesisat - elektrik projelerini tanzim eden mühendis ve mimarlar, kendi projeleriyle ilgili olarak, işverenle, ayrı ayrı kendi ihtisas odasının tip sözleşmesine uygun bir sözleşme yapacaklardır.

Proje ve meslekî kontrolluk ücreti:

Madde 4 — Proje müelliflerinin alacakları ücretler ilgili ihtisas odalarının asgarî ücret tarifesindeki ücretten aşağı olamaz. Ücret ödemelerinin kontrolu ve belgelenmesi odaların ilgili yönetmeliklerine ve kararlarına uygun olacaktır.

Proje vizesi:

Madde 5 — Proje müellifi, İmar Kanunu Hükümleri gereği düzenlediği yapı projesini, belediyelere ve belediye sınırları dışında, ilgili kuruluşlara vermeden önce, işyerinin bağlı bulunduğu il merkezinde üyesi bulunduğu oda şubesine veya temsilciliğine yoksa en yakın şube veya temsilciliğine inceletmek üzere, proje sözleşmesi, imar kurumu, tapu v.s. gibi ek belgeleriyle birlikte gösterecektir. 'roje ve belgelerin bu yönetmelikteki koşullara uygunluğu görüldükten ya da sağlandıktan sonra vizesi yapılır ve ilgili odaca proje sorumluluk belgesi verilir. Proje müellifi oda yetkili kurullarınca belirlenecek, tarifelerine göre odasına vize ücreti öder.

Mühendis veya mimar yaptığı projeyi kendisi vize ettirecektir.

Belediyeler ve öteki ruhsat mercileri, ruhsat işlemi için kendilerine verilen, projelerin ilk önce ilgili odaca vize edildiğine ait belgeyi ararlar. Vize, odaca istenilen koşulların sağlandığını ve projelerin ruhsat makamına sunulabilecek düzeyde olduğunu belirler. İnceleme, nümerik nitelikte olmadığı gibi, vize işlemi de proje ve hesapların onayı niteliğinde değildir.

Madde 6 — Proje üzerinde yapılacak değişiklik ve ilâveler de, 5'inci maddedeki işleme tâbi tutulacaktır.

Mühendis veya mimar bir başka mühendis veya mimarın projesinde değişiklik veya ilâve yaparsa Telif Hakları Kanunu hükümlerine uyar.

Teknik Uygulama Sorumluluğu (T.U.S.) (Fennî mesuliyet):

Madde 7 — Yapı projesinin müellifi olsun ya da olmasın T.U.S.'u üzerine alan mühendis ya da mimar, o projenin teknik uygulama sorumluluk hizmetini projeye, İmar Yönetmeliğine hizmetin türlerine ilişkin Türk Standartlarına, Teknik Şartnamelere, İş Güvenliği Tüzüğüne ve ilgili odalarca hazırlanacak «Teknik Uygulama Yönetmeliklerine» uygun olarak yürütecektir.

Proje Düzenleme ve Teknik Uygulama Sorumluluk Sayısı (Kontenjanı):

Madde 8 — Mimar veya mühendisin bir yıl içinde düzenleyeceği proje sayısı ve aynı anda üzerine alacağı teknik uygulama sorumluluğunu sayısı odaların o bölge için kabul ettiği kontenjan tavanını aşamaz. Bir hizmetin sona erdiği usulüne uygun olarak belgelendirilince, o hizmet mühendis veya mimarın kontenjanından düşülür.

Hizmet Taahhüdü:

Madde 9 — Mühendis veya mimar, yükümleneceği «Teknik Uygulama Sorumluluğu» hizmeti için işverenle odalarca hazırlanacak esaslara uygun olarak sözleşme imzalar.

Teknik Uygulama Belgesi Alınması:

Madde 10 — Yapının temel tezkeresi alınmadan önce, Teknik Uygulama Sorumluluğu için ilgili inşaata ait gerekli belgeler ve tip sözleşme ile ilgili odaya müracaat edilerek Teknik Uygulama Sorumluluk Belgesi alınacaktır. Bu belgeler Odaların yetkili kurullarınca belirlenecek tarifeye uygun olarak alınan Teknik Uygulama Belgesi ücreti karşılığında verilir.

Hizmet Kontrolu:

Madde 11 — Mühendis veya mimar Teknik Uygulama Hizmetinde ilgili yönetmeliklere ve teknik şartnamelere titizlikle uyacak, işverenin savsaklamalarına ve aykırı davranışlarına kesinlikle karşı koyacak, direnmeler halinde ilgili odaya ve kuruluşlara bildirecektir. Odalar (Şube ve Temsilcilik) üyelerinin Teknik Uygulama hizmetini kontrol etmek, gerekli uyarmaları yapmak ve tedbirler almak yetkisine sahiptir.

Teknik uygulama sorumlusu, yukarıda belirtilen teknik esaslara ve odanın aldığı tedbirlere aykırı iş yapmaya devam edilen yapıların durumunu odaya hemen bildirmekle yükümlüdür. Oda teknik sorumluluğun sürdürülmemesini isterse, üye bu isteği yerine getirir.

Teknik Uygulama Sorumluluk Ücreti:

Madde 12 — Mühendis veya mimarın Teknik Uygulama Sorumluluk Ücreti, «Teknik Uygulama Yönetmelikleri»ndeki esaslara göre hesaplanan ücretten az olamaz. Ücret ödemelerinin kontrolu ve belgelenmesi, odaların ilgili yönetmelik ve kararlarına uygun olacaktır.

Aykırı Davranışlar:

Madde 13 — Bu yönetmelik hükümlerine aykırı davranan mühendis veya mimar, ilgili odaların haysiyet divanlarınca, odaların kuruluş kanunundaki cezalarından birisiyle cezalandırılır.

Davranışıyla diğer kanun hükümlerini bozanlar hakkında kovuşturma yapılması halinde durum odalarca da izlenir ve ayrıca işlem yapılır.

Yönetmeliğin Yürürlüğe Girmesi:

Madde 14 — Bu yönetmelik, Resmî Gazete'de yayınlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yönetmeliğin Yürütülmesi:

Madde 15 — Bu yönetmeliği, Elektrik, İnşaat, Makine Mühendisleri ve Mimarlar Odaları, Belediyeler ve ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak yürütür.

D İ K K A T

SERBEST ÇALIŞAN ÜYELERİMİZE ÖNEMLİ DUYURU!..

SERBEST PİYASADA PROJE YAPAN VE T.U.S. ALAN ÜYELERİMİZ ÇALIŞTIKLARI BÜROLARI 1 AĞUSTOS 1974 TARİHİNE KADAR ŞUBEMİZE TESÇİL ETTİRMEK ZORUNDADIRLAR. BU TARİHE KADAR ÇALIŞTIKLARI BÜROLARI ODAMIZCA TESCİL ETTİRİLMEMİŞ ÜYELERİMİZİN PROJELERİ VİZE EDİLMEYECEKTİR.

İSTANBUL ŞUBESİ
YÖNETİM KURULU

odalardan

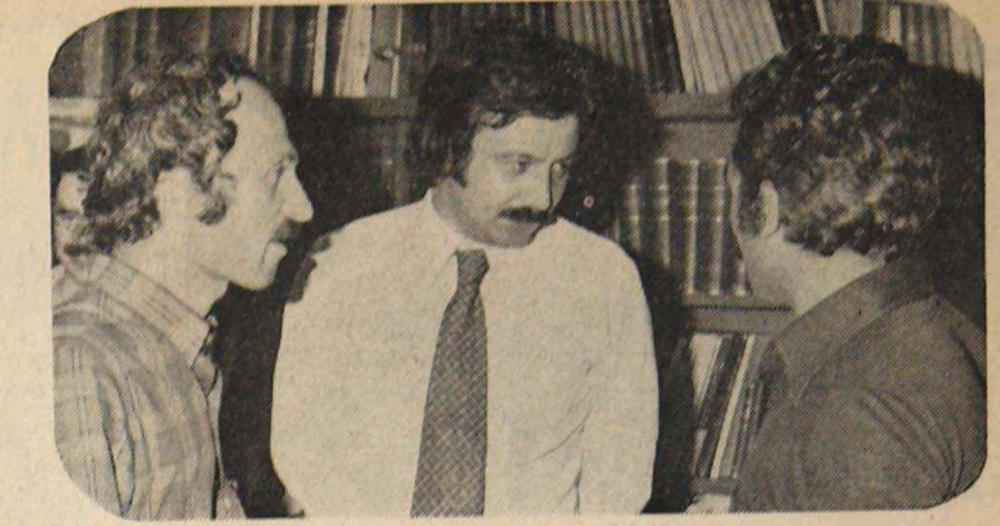
Odalarımızın bir süredenberi yürüttükleri ortak çalışmalar yeni aşamalarla gelişmeye devam ediyor.

İstanbul'daki oda, şube ve temsilcilikler 27 Haziran günü biraraya gelerek basın mensuplarının da katıldığı bir toplantıda «Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu» Protokolünü açıkladılar ve imzaladılar.

Açış konuşmasını yapan Odamız İstanbul Şubesi Başkanı Ertuğrul Tığlay, aşağıda sunduğumuz ortak basın açıklamasını okudu ve teknik elemanların gittikçe gelişen ve güçlenen yurtsever birliğinin etkileri üzerinde durdu. Daha sonra Koordinasyon Kurulu'nun Sekreteryasına getirilen Yavuz Çizmeci (Elektrik Yük. Müh.) arkadaşımız çalışma programından ayrıntılı bilgiler verdi, yapılması düşünülen seminer, konferans, panel ve açıkoturum konularını açıkladı.

Ortak Protokolün toplantıya katılan yetkililer tarafından imza edilmesinden sonra başlayan karşılıklı sohbet, var olan dostluk ve birlikteliği, neşeli bir hava içinde pekiştirdi...

oOo

SOLDAN SAĞA: MAKINA MÜHENDISLERI ODASI İSTANBUL ŞUBESI BAŞKANI FEVZI SOLT, ODAMIZ İSTANBUL ŞUBESI BAŞKANI ERTUĞRUL TIĞLAY VE MIMARLAR ODASI İSTANBUL ŞUBESI BAŞKANI MÜŞFİK EREM İMZADAN SONRA SOHBET EDİYORLAR.

Mühendis Ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu Protokolu, Meslek Odaları Arasındaki Ortak Çalışma, Dayanışma Ve Güçbirliğinin Simgesi Olarak İmzalandı ...

İstanbul'daki Mühendis ve Mimar Oda, Şube ve temsilcilikleri iki yılı aşan bir süredir devam et tikleri ortak çalışmaları daha düzenli, daha verimli ve daha etkin bir düzeye ulaştırmak amacıyle MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI İSTANBUL KOORDİNASYON KURULU protokolunu hazırlamış ve protokolu imzalamak üzere 27 Haziran günü biraraya gelmişlerdir.

Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu meslek odaları arasında geliştirici bir ortak çalışma, dayanışma ve güçbirliğini hedefler.

İki yıl süren ortak çalışmalar, 12 Mart 1971 sonrasındaki zor şartlarda sermaye çevrelerinin meslek odalarının toplumsal işlevine son vermek amacıyle hazır ladıkları kanun teklifi karşısında sağlıklı bi rgelişme göstermemiş, odalararası güçbirliği ve dayanışmanın sağlam temelleri atılmıştır. Böylesine somut bir varlık-yokluk mücadelesinde birbirlerine sırt veren odalar, ortak çalışma, dayanışma ve güçbirliğinin önemini bu pratik içinde kavramışlardır. Tekelci sermaye, tarihsel yanılgısını yinelemiş, Meslek Odalarını yok etmek isterken, Odalararası dayanışma ve güçbirliğinin gelişmesi ortamını yaratmıştır.

Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu'na katılan Oda, Şube ve temsilcilikler:

- Çalışmaların bir parçası olan mühendis ve mimarların temsilcileridirler.
- Yasa ile kurulmuş ve görevleri yasalarca saptanmış olan TMMOB'ne bağlıdırlar.
- Yönetimleri her yıl demokratik seçim yoluyle değişir.

ö-y2olancmfhypon oncmfhyp on

- Uluslararası tekelci sermayenin yönlendirdiği ve denetlediği, sömürüye dayalı bir ekonomik yapının ülkemizde egemen olduğunun bilincindedirler.

Bu yüzden hedeflerini, protokolun amaç maddesinde «6235 (7303) sayılı TMMOB Kanununun 2. ve TMMOB Talimatnamesinin 3. maddesi gereğince, kamu ve tüzel kesimde çalışan mühendis ve mimarların hak ve yetkilerinin korunmasında ve geliştirilmesinde, mesleğin gelişimi, meslekî açıdan kamu ve ülke çıkarlarının savunulmasında tek tek görev yüklenmiş olan Oda, Şube ve temsilcilerin daha etkin ve daha verimli çalışabilmeleri için gerek li olan güçbirliği, dayanışma ve ortak davranışı sağlamak amacıyle, MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI İSTANBUL KOORDİNASYON KURULU kurulmuştur» şek linde saptamıştır.

Çalışmaları bu etmenlerce belirlenen Odalar, teknik elemanların ekonomik ve demokratik mücadelesinin, çalışanların ekonomik ve demokratik mücadelesinden ayrılamayacağının bilincinde dir. Aynı zamanda Odalar, kendi sınırlarını bilerek, dayandıkları teknik eleman tabanının niteliğini, acil isteklerini unutmaksızın ve kendi tabanlarının desteği ile çalışmaların ekonomik ve demokratik mücadelesi içindeki yerlerini alır. Ancak böylelikle çalışanların ekonomik ve demokratik mücadelesine ciddî bir güç katabilir.

Bu anlayışla üslenilen görevler, Protokolun «Görevler» maddesinde şöyle sıralanmıştır:

1 — Kamu ve özel kesimde çalışan mühendis ve mimarların hak ve yetkilerini savunmak. Bu konuda ilgili diğer teknik eleman kuruluşları ile geliştirici bir ilişki içinde bulunmak. Teknik elemanların birliği ve sendikalaşma çalışmaları doğrultusunda her türlü girişimde bulunmak. Bu amaçla TMMOB yönetim kurulu kararı ile kurulan işyeri temsilciliklerinin seçiminde, çalışmaların da yardımcı olmak. İşyeri temsilciliklerinin TMMOB ile ilişkisini sağlamak.

2 — Ülke ve kamu çıkarlarını, Odaların uzmanlıkları açısından bir bütün halinde savunmak.

3 — Kamu yararı, üye hak ve menfaatlerini koruma doğrultusunda Odalarca sürdürülen meslekî denetimin, teknik elemanların bütünlüğünü geliştirici bir uyum içinde uygulanmasını sağlamak.

4 — Oda ve Şube Genel Kurulları tamamlandıktan sonra yıllık çalışma programı hazırlamak. Çalışma programı ışığında, ekonomik ve demokratik hak savunucusu kuruluşlarla gerektiğinde ilişki kurmak.

5 — Çalışmaları kamuoyuna iletmek amacıyle yayın yapmak ve kapsamı Koordinasyon Kurulunca saptanacak sürekli bülten çıkarmak.

DAYANIŞMA VE BİRLİKTE OLMANIN SEVİNCİ...

Bu görevleri etkin bir biçimde gerçekleştirebilmek amacıyle Odalararası Koordinasyonu gerek li gören İstanbul'daki Mühendis ve Mimar Odaları, ayırca, zaten sınırlı olan para, işgücü, zaman ve diğer olanaklarını en düzenli, en verimli ve en etkin biçimde değerlendirmenin gereğine inanmaktadır. Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu bu gereğin bir sonucudur.

Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu:

- Çalışanların bir parçası olduğunu hiç bir zaman unutmaksızın, teknik elemanların birliğini, sendikalaşma, grev ve toplusözleşme hakkı için mücadeleyi savunur ve mücadele eder.
- Tekelci giriişmlere karşı, kamuoyunu uyarmayı hedefler.
- İktidarların halktan yana girişimlerini destekler.

Yurtsever basın ve yayın araçlarının basın özgürlüğünün sağladığı tüm olanaklarla çalışmalarımızda yardımcı olacağına inanıyoruz.

MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI İSTANBUL KOORDİNASYON KURULU

Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi

Gemi Mühendisleri Odası

Gemi Makineleri İşletme Mühendisleri Odası

İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi

Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi

Makine Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi

Mimarlar Odası İstanbul Şubesi

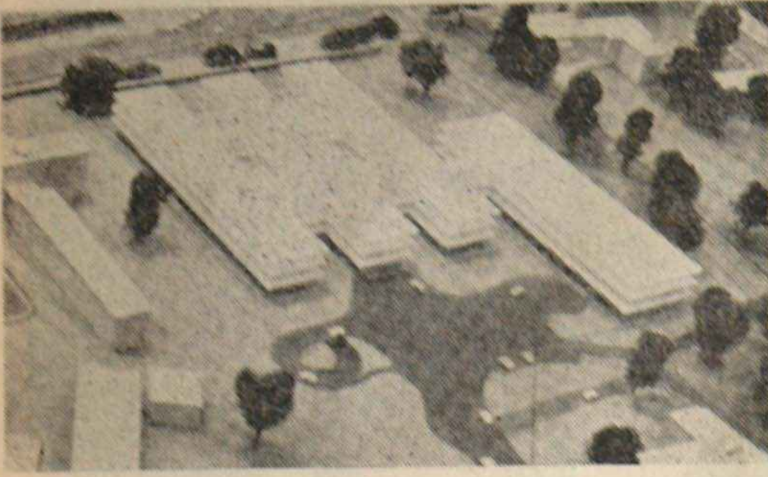
Ziraat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi

Maden Mühendisleri Odası İstanbul Temsilciliği

Metalurji Mühendisleri Odası İstanbul Temsilciliği

Orman Mühendisleri Odası İstanbul Temsilciliği

Şehir Planlama Mimar ve Mühendisler Odası İstanbul Temsilciliği.

B. Alman Başbakanlık binasının alanı 18,300 m² olacaktır...

ALÇAKGÖNÜLLÜ YAPILAR

★ *BATI ALMANYADA, YENİ BAŞBAKANLIK BİNASINA KASTEN MÜTEVAZI BİR ŞEKİL VERİLİYOR.*

Nazi Almanyasında, Albert Speer tarafından projeleri hazırlanarak, inşa edilen devasa ve çirkin yapılardan tamamen farklı olarak, Batı Almanya Hükûmeti, 40 milyon dolara mal olacak yeni Başbakanlık Binasının, mütevazi bir görünüşe sahip olmasını tercih etmiştir.

Bu ilkeye sadık kalınarak hazırlanan 36 proje arasında, Plannungsgruppe Stieldorf Könıgswinter Firması tarafından hazırlanan proje tatminkâr bulunmuş ve projede öngörülen yapı biçiminin Batı Almanya'nın günümüzdeki semb[illegible] olarak kabul edilebilece[illegible] ileri sürülmüştür. Projede [illegible] biri üçer kattan oluşan, [illegible]kdörtgen kesitli 107 m uzunluğunda 4 bina bulunmakta ve bu binalar, 2. ve 3. katlardaki koridorlarla birbirlerine bağlanmaktadırlar.

Çelik taşıyıcı çerçeve sistemlerinden oluşan binalardan üçü birbirlerine paralel olarak, yanyana bulunmakta ve orta binadan çıkan koridorlar, bu binayı iki yanındaki binalara bağlamaktadır. Toplam olarak 90 m genişliğine ve 17.000 M2 lik bir alana sahip bulunan bu üç binada, başbakanlığa bağlı 5 büro, haberleşme ve kömpüter merkezleri, kütüphane, kafeterya, lokanta ve 150 kişilik bir konferans salonu yer alacaktır.

Dördüncü bina diğer üç binaya göre kısmen kaymış olup (resimde görüldüğü gibi), genişliği 32 m., uzunluğu 107 m. ve yüksekliği ise 14 m. dir. Bu binada Başbakanlık odası ve kabine toplantılarının yapılacağı salonlar bulunacaktır. Diğerlerine kıyasla biraz daha geniş olan bu bina, nihayetindeki bir koridorla diğer üç binayla da bağlantı oluşturmaktadır. Yapının tamamının 1976 yılı ortalarında biteceği tahmin edilmektedir.

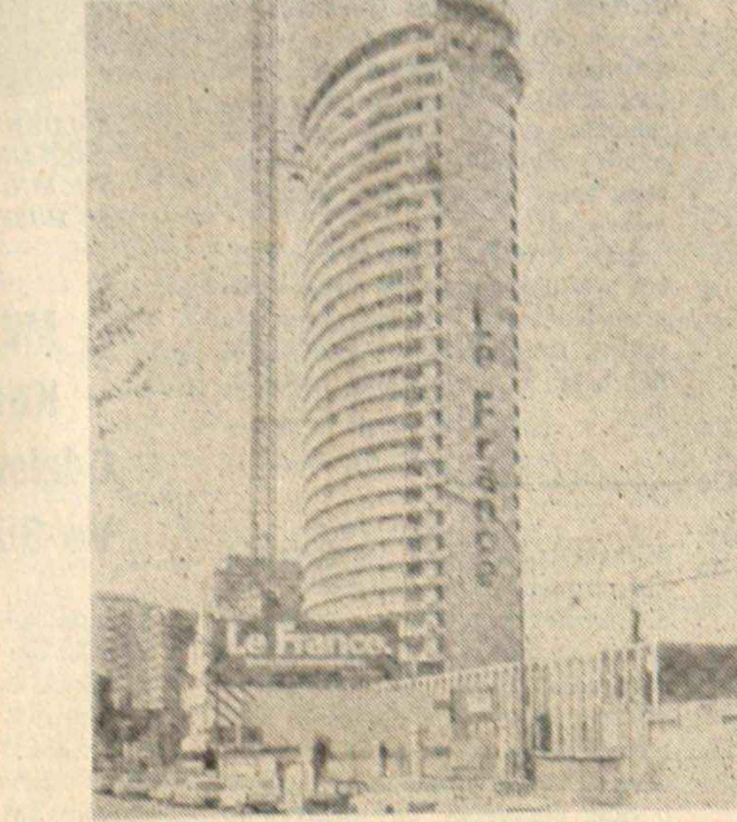
(Engineering News - Record'dan)

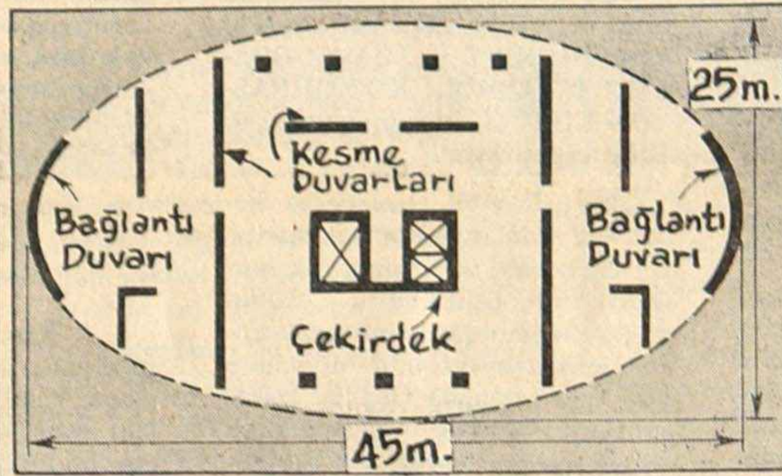
✱ dünyada teknik ✱

YÜKSEK BİNALARDA ELİPTİK KESİT...

Rüzgâr Etkileri ve Bina Maliyeti Azalıyor.

Fransız mimar ve mühendisleri tarafından hazırlanan projelere göre, Paris'in hemen dışında inşa edilen 44 katlı bir apartman binasına klâsik dik dörtgen kesit yerine, eliptik kesit verilmesi suretiyle rüzgâr yükleri azaltılmış temel maliyetleri ve ayrıca malsahibinin arzuladığı geliri elde edebilmesi için gerekli hususlar yerine getirilmiştir.

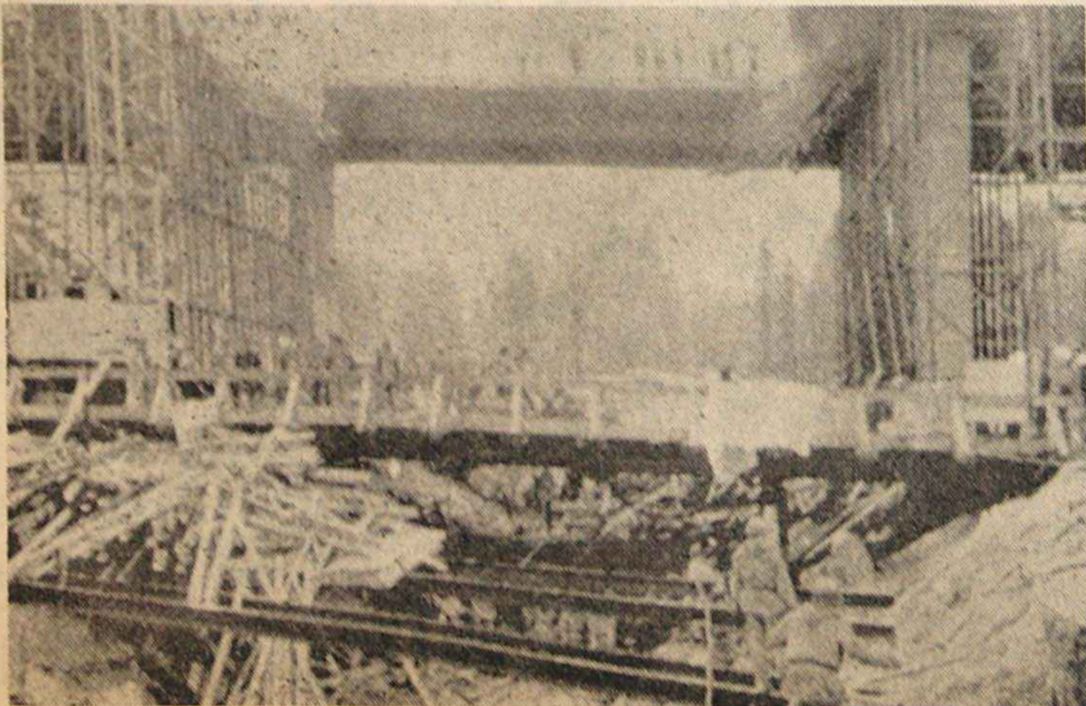
Binanın mimarı, Paris mimarlarından, Jean de Mailly, eliptik kesidin, yer tahdidi dolaysile seçildiğini belirtmiştir. Apartman binasının inşa edileceği alanın sınırlanmış olması, yapının Seine nehri boyunca, uzunluğunu 45 m. ye indiriyordu. Bu sınırlamalar içinde çalışan Mailly, dikdörtgen yerine, eliptik kesitin seçilmesiyle, bina hacmında % 5.4 lük bir artış sağlandığını ileri sürmektedir. Ayrıca, eliptik kesit nedeniyle, binanın uzun kenarlarına daha fazla pencere yerleştirilmesi mümkün olmuştur.

Mailly'ye göre, binanın aerodinamik şekli rüzgâr yükünün % 27 oranında azalmasına sebebiyet vermiştir. Yapı, esas olarak, bir çekirdek üzerinde yükselmekte, fakat yanal ve boylamasına kesme duvarları da rüzgâr yükü almaktadırlar. Binanın, eliptik kesidinin eksen uzunlukları 45 m ✕ 25 m. olup, ortasında smxlomlik bir taşıyıcı çekirdek bulunmaktadır. Kesme duvarlarının kalınlığı ortalama olarak 50 cm kalınlığında. Bina projelerini hazırlayan mimar ve mühendisler, binanın eliptik kesidinin ve seçilen taşıyıcı sistemin sağladığı avantajlar nedeniyle, temel inşaatının da kolaylaştığını ve kazıklı-derin temel inşaatından vazgeçildiğini öne sürmektedirler. Kesme duvarlarıyle birlikte bağlantı duvarları ve çekirdek o şekilde yerleştirilmiştir ki, rüzgâr yükünü sadece çekirdek almaktadır.

Geleneksel bir sistemin ve dikdörtgen kesidin seçilmesi halinde, temel inşaatında kazık kullanılması zorunlu olacaktı.

(Kaynak: Engineering News-Record)

Batı Almanyada İnşa Halindeki Köprü Çöktü

Batı Almanya'nın Münih Şehrinin 70 km. güney batısındaki Kempten şehrinde, inşa edilmekte olan, iki şeritli bir ekspres yol köprüsünün 24 m. uzunluğundaki orta açıklığı Mayıs ayının ilk haftasında çökmüş ve 9 işçinin ölümüne ve 13 işçinin yaralanmasına sebebiyet vermiştir. Gayriresmi olan ön raporlar, çöküş nedeni olarak çelik köprü iskelesinin yetersiz oluşunu göstermektedirler.

Köprü orta açıklığı, betonarme köprünün orta açıklık betonunun yarısının yerine konulmasından sonra çökmüştür. Yerine dökülen beton daha sonra «post-tension» işlemine tabi tutulacaktı. Müteahhidin yapmış olduğu iş plânlamasına göre, beton dökümüne orta açıklıktan başlanacak ve iki yan açıklığa da daha sonra beton dökülmesiyle, bir işlemde 40 metre küplük beton dökülmüş olacaktı.

Ön raporlara göre, köprü iskelesinin en kritik bölümü orta açıklığın altına düşüyor ve buraya yerleştirilmiş olan çelik A. çerçeveler 24 m. uzunluğundaki köprünün tüm ağırlığını alıyorlardı. Çökmenin bu çelik çerçevelerin biriis ya da birkaçının üzerlerindeki yükü taşıyamamaları suretiyle ortaya çıktığı sanılmaktadır.

Müteahhit tarafından istihdam edilen Münihli bir müşavir Mühendis, çökme olayında bir gün önce çelik iskeleleri gözden geçirdiğini ve bir çok noktada iskelenin tatminkâr olmadığını tespit ederek durumu müteahhide bildirdiğini ileri sürmektedir. Batı Almanya'da Koblenz'de, 1971 ve 1972 yıllarındaki köprü çökmesi olaylarından sonra, Alman Müteahhitlerinin, köprü iskelelerini muayene etmek üzere, müşavir mühendis istihdam etmeleri kanuni bir zorunluk haline getirilmiştir.

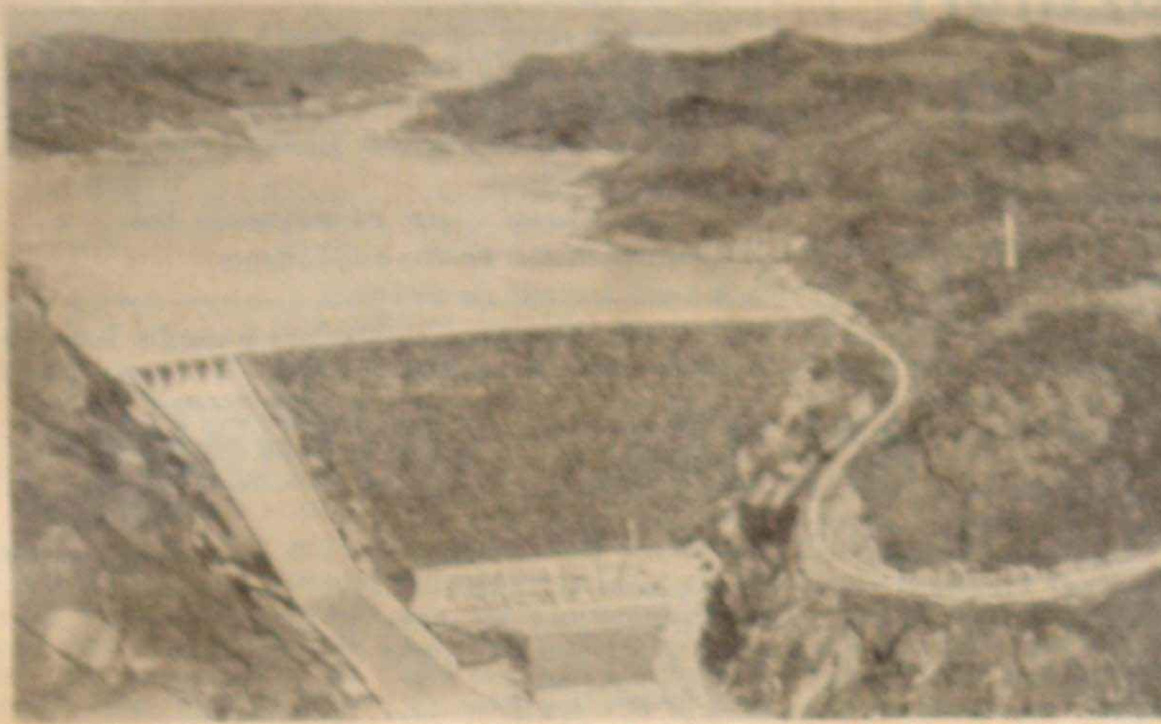
Bununla beraber, müteahhidin sözcüsü müşavir mühendisin tespit ettiği hususların tümünün önemsiz hususlar olduğunu, bir çökmeye sebebiyet veremeyeceğini, gene de müşavir mühendisin önerdiklerinin hepsinin yerine getirildiğini ileri sürmüştür. Müşavir mühendis ise, raporunda belirttiği hususların yerine getirilip getirilmediğini bilemiyeceğini belirtmektedir.

Çökmenin nedenlerini tespit etmek üzere kurulmuş bulunan bir resmi heyet, elde ettiği bilgileri ve vardığı sonuçları henüz açıklamamıştır.

(Engineering News-Record Dergisi)

Hasan Uğurlu (Ayvacık) Barajında

Müteahhide Usulsüz Ödemeler Devam Ediyor

Türkiye'nin ikinci büyük barajı bittiğinde böyle olacak...

Türkiye'nin inşa halindeki en büyük barajlarından biri (Keban'dan sonra ikinci büyük baraj) olan Hasan Uğurlu (Ayvacık) Barajında usulsüzlük ve yolsuzluklara her gün bir yenisi eklenmektedir. Daha şimdiden işi 1,5 yıl geciktiren müteahhit Doğuş firmasına son olarak aşağıdaki usulsüz ödemeler, teknik elemanların ve müşavir firmaların bütün itirazlarına rağmen yapılmıştır.

1 — Mukavele eki birim fiyat tariflerinde verilen ve tünel inşaatında ödemeye esas olan A ve B hattı farkı 20 cm. olduğu halde müşavir firmanın ve jeologların bütün itirazlarına rağmen bu fark 35 cm. olarak hesaplara sokulmuş, yani gerçekten fazla miktarlar ödemeye esas alınmıştır. Bunun sonucu olarak müteahhide 7,5 milyon liralık bir ek ödeme yapılmıştır. Türkiye'deki tünel inşaatı uygulamalarında ilk defa bu farkın 35 cm.'ye kadar çıkartıldığı görülmektedir.

2 — Yukarıdaki uygulamayı emsal kabul eden ve bunun ödenmesinden cesaret alan müteahhit şimdi bütün yeraltı inşaatı için benzeri hafriyat ödeme hakları değişikliği talep etmektedir. Emsal olduğu için bu istek gerçekleşebilir. Ve bu takdirde daha 50 milyon ödeme durumu doğabilecektir.

3 — Yine mukavele ve eklerinde tünelde betonarme demiri ile ilgili montaj demirleri bedelinin demir fiyatına dahil olduğu sarih olarak belirtildiği halde müteahhite açıktan montaj demirleri için 260 ton demir bedeli ödenmiştir. Bu ödemenin değeri de bugünkü rayiç bedelleriyle 1,5 milyon lira civarındadır.

4 — Beton fiyatlarında agrega hazırlanması ile ilgili her türlü işlemin fiyata dahil olduğu kesin olarak belirtildiği halde agrega için Türkiye'de ilk defa tatbik edilen röpriz bedeli ödenmiştir.

5 — Mukavelede herhangi bir hüküm olmadığı halde idare müteahhide ait enjeksiyon işlerini yapmıştır. Beheri 1 milyon lira olan 3 adet beton pompası müteahhide verilmiştir. Yine idare müteahhide matkap, delici tabanca v.s. vermiş ayrıca temeldeki derin kuyuları açmıştır.

6 — Bütün bu usulsüzlüklerden cesaret alan müteahhit idareyi yeni usulsüz ödemelere zorlamaktadır ve bunda da başarılı olabilecektir. Bu cümleden olmak üzere son olarak hafriyatı bitmiş şevlerin stabilitesinin sağlandığı gözlenmiş olan, dolusavak hafriyat şevlerinin yatırılması istenilmektedir. Zira müteahhit ocaktan aldığı dolgu malzemesi için 18 Tl/m³ alırken dolu savak hafriyatındaki her metreküp için 30 Tl/m³ fiyat almaktadır. Aradaki 12 Tl. farka tamah eden müteahhit boş yere dolu savak hafriyatını artırmak istemektedir.

AYVACILIK BARAJI HAKKINDA BİLGİ

Ayvacık barajının bir diğer adı bu baraj konusunda büyük emeği geçmiş olan rahmetli meslektaşımız Hasan Uğurlu'ya izafeten Hasan Uğurlu olarak konulmuştur.

Baraj Yeşilırmak üzerindedir. Kaya dolgudur.

Kret kotu 195 m.

Temelden yüksekliği: 175 m.

Talvegden yüksekliği: 135 m.

Normal su kotu: 190 m.

Depolama hacmi: 1 milyar 78 milyon metreküp.

Göl alanı: 22, 66 Km. kare.

Barajın amacı: Sulama, taşkın koruma, enerji.

Santral gücü: 400 Kw

Yıllık enerji üretimi: 1.136 milyon kilovat saat.

---

odamızdan

DİVRİĞ TESİSLERİNİN PROJE İHALESİ

(Sanayi ve Teknoloji Bakanına Yazılan Mektup)

Sayın Abdülkerim Doğru
Sanayi ve Teknoloji Bakanı
Ankara

Türkiye Demir Çelik endüstrisinde önemli bir yer alacak olan, Divriği Konsantrasyon ve Peletleme Tesisleri projesi Bakanlığınıza bağlı Türkiye Demir Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğünce tekrar ihaleye çıkarılmıştır. Bu ikinci ihalenin, TÜSTAŞ firmasına yapılan ilk ihalenin prensipleri ile çeliştiği, yurt yararına aykırı sonuçlar doğurabileceği ve ihalenin tüm olarak incelenmesinin önemli birçok gerçeği doğrulayacağı kanaatinde olduğumuz için aşağıdaki hususları size açıklamayı ve uyarı görevimizi yerine getirmeyi gerekli gördük.

YABANCI ORTAK FİRMALAR

Bilindiği gibi Divriği Konsantrasyon ve Peletleme Tesisleri yurdumuzdaki Demir Çelik üretim kapasitesini %37 oranında artıracak önemli bir tesistir. Bu tesislerin projesi 1972 yılında yabancı ortaklı bir kuruluş olan TÜSTAŞ firmasına ihale edilmiş idi. Bu ihalenin temel ilkesinin ve TÜSTAŞ'a verilme nedeninin TÜSTAŞ firmasının herhangi bir patente bağlı kalmaksızın projeyi geliştirmesinin mümkün ve yararlı görülmesiydi. Yabancı bir patente bağlı kalınmaması, projenin ülkemiz şartlarına göre düzenlenmesi doğru ilkelerdir. Ancak böyle bir ihalenin yabancı ortaklı bir firmaya verilmesinin doğru olmadığı da açıktır. Nitekim bu yabancı ortaklı firma işi becerememiş, 1,5 yıl geri kalmasına sebep olmuş sonunda, yabancı ortak hissesini bir diğer yabancı firmaya satmak zorunda kalmıştır. Bu olay yabancı ortaklı firmalar için yapılan eleştirilerin doğruluğunu göstermektedir. Ama yukarıda da belirttiğimiz gibi bir tek yabancı patente bağlı bir proses yerine, Türkiye şartlarına en uygun gelecek ve en az bağımlı bir teknolojiye yönelmek doğru bir ilkedir.

İHALENİN İLKESİ

Yapılması düşünülen ikincic ihalede, ilk ihaledeki ilke tamamen terkedilmiş ve bu ilkenin tersine bir görüşten hareket edilerek ihaleye girecek firmaların patent sahibi olmaları şartı konulmuştur. Bu durumda yapılmış olan ve yapılması düşünülen iki ihaleden birisi tamamen yanlış demektir. Biz, birinci ihalenin yabancı ortaklı ve yetersiz olan bir firmaya yapılmasının yanlış, ama ihale ilkesinin doğru olduğu görüşündeyiz.

İhale şimdi ilân edilen şekliyle yapılacak olursa:

a) Bilinen bir teknolojiyi yurdumuz şartlarına en uygun gelecek bir şekilde uygulama imkânı ortadan kalkacaktır.

b) Yeni bir benzer tesis için tekrar patent ve benzeri masraflar doğacaktır. Yurdumuzda bir bilgi birikimi sağlanamayacak ve örneğin, Hasançelebi'de kurulması düşünülen tesisler için yine patent arama ya da mevcut patenti kullanma zorunluluğu hasıl olacaktır. Oysa Divriği tesislerinden belli bir bilgi birikimi yaratacak olan yol seçilmiş olsa, Hasançelebi çok daha avantajlı bir şekilde ele alınabilir.

c) Şimdiye kadar yapılan tüm harcama ve çalışmalar boşa gitmiş olacaktır. TÜSTAŞ ve UHDE firmalarına ödenen paralar ve yurdumuz için çok değerli iki yıl boşa gitmiş olacaktır. Ayrıca TÜSTAŞ'ın mukavelesi iptal edilmediğine göre boşa yapılan ödemeler devam edecektir.

d) Yapılan ve yapılmakta olan deney sonuçları (Örneğin OTT Frezer firmasının, IRSID firmasının pelet deneyleri), yeni ihaleyi kazanan firmanın patentinden daha uygun ve değişik bir prosesi gerekli kılsa bile, bunu uygulamak mümkün olamayacaktır.

YANLIŞ UYGULAMA DURDURULMALI

Divriği tesislerinin bir an önce kurulmasının büyük yararlar sağlayacağına inanıyoruz. Ancak ikinci ihale ile tutulan yolun sakat olduğuna ve gecikmenin de ötesinde zararlar doğuracağına inanıyoruz. Ayrıca bu işteki gecikmenin ilk ihalede konulmuş olan ilkeden değil, firma seçimindeki yanılgıdan, kontrol amirliğinin zamanında gereken teknik personel kadrosu ile takviye edilmemesinden ve benzeri kasıtlı olarak nitelenebilecek, davranışlardan dolayı vazgeçildiği zaman bu projeyi yapabilecek bir milli teknik eleman kadrosunun kısa zamanda oluşturulabileceğini ve bu kadronun çok yararlı hizmetler yapabileceğini de belirtmek isteriz.

Divriği projesinde izlenilmek istenen yolun yurt yararları ile bağdaşmayacağına ve bu projedeki uygulamaların yanlış işlere bir örnek teşkil ettiğine inandığımız için yukarıdaki görüşlerimizi size bildirmeyi bir görev saydık. Görüşlerimizi dikkate alacağınız ve yanlış uygulamayı durduracağınız umut ve inancındayız.

Saygılarımızla

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI ADINA
B A Ş K A N
İlkay İZER

Kamu Kesimindeki Teknik Elemanlar ve İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları

Osman KİPER

OSMAN KİPER KİMDİR ?

Osman Kiper 1945 yılında Sakarya'nın bucağı Pamukova'da doğdu. Ankara Hukuk Fakültesinden 1970-71 döneminde mezun oldu.

Genç yaşına rağmen yetenekli bir hukukçu ve araştırmacı olarak kabul edilen Kiper'in ilgi gören iki kitabı var. «Avukatım Yanımda» ve «Gerekçeli, Açıklamalı, Örnekli İstimlâk Kanunu ve İlgili Mevzuat»...

Şu sıralarda «İnşaat Mühendislerinin Hukukî Sorunları» kitabını hazırlamakla uğraşıyor.

Kamu kesimindeki teknik elemanlar, 1327 sayılı yasa ile «memur» sayıldılar. Bu düzenlemenin yanlışlığı, ekonomi ve hukuk ilkeleriyle çelişikliği ortada. Ne var ki, yürürlükte. Ve yürürlükte olduğu için de uygulanacak. Bu ise, ortaya türlü sorunlar çıkartıyor. Fabrikada makinelerin, inşaatta toz-toprak arasında çalışan bir teknik elemanı, masa başındaki ayniyat muhasibi ile aynı sepete koymanın anlamsızlığı, iş kazaları ile meslek hastalıklarında da gözlemleniyor.

657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın 188. maddesine göre devlet memurlarının görevden doğan kaza ve meslekî hastalık durumlarında sosyal sigorta yardımlarından yararlanacağını belirtmektedir. Aynı madde, bu yardımların özel yasalarla düzenleneceğini, genel sosyal sigorta rejimleri ile kabul olunan hak ve yardımlardan az olamayacağını öngörmektedir. Ne var ki, bugüne değin özel bir yasa çıkartılmadı. Maddenin gerekçesinde, yeni yasa çıkartılıncaya değin eski hükümlerin uygulanacağı açıklanıyor. Oysa 657 sayılı yasadan önce de bu konuda özel bir yasa çıkartılmış değildi. O zaman iş, bilimsel ve yargısal içtihatlara kalıyor.

Konunun çok önemli olduğuna inanıyoruz. Çünkü, teknik elemanlar, öteki kamu personeline oranla iş kazaları ile meslek hastalıklarına daha yakındırlar.

İDARENİN SORUMLULUĞUNUN MAHİYETİ

Sorun şu: İdarenin sorumluluğu, kusura dayanır mı?

Çeşitli ulusların yasalarında sorumluluk için kusura verilen önem, önceleri çok büyüktü. Oysa XVIII. yüzyıldanberi süregelen sanayileşmenin devrime dönüşmesi, teknolojik gelişme, makinenin, elektriğin, ulaştırma araçlarının geniş alanlarda kullanılması, emekçi sınıfın örgütlenmesi ve haklarını koruması dolayısıyle bu önem azaldı. Zarar gideriminde kusursuz sorumluluk ilkesi benimsenmeğe başlandı.

Hukuk öğretisinde bu konuda bir terim ve kavram birliği yok. Kusursuz sorumluluğun niçin benimsendiği de çeşitli biçimlerde açıklanmakta. Buna, «sebep sorumluluğu», sebebiyet verme sorumluluğu», «tehlike sorumluluğu», «objektif sorumluluk», «risk kuramı» gibi adlar veriliyor. Kimi yazarlar, eylem ile zararlı sonuç arasında bir sebep-sonuç ilişkisinin varlığını yeterli buluyor. Kimi yazarlar da, tehlike ilkesine dayanıyorlar. Diyorlar ki, makineleşme, ulaştırma araçlarının artışı, buhar, elektrik, basınçlı hava, gaz, ateş, patlayıcı ve kemirici maddeler kullanan işletmelerin yaygınlaşması dolayısıyle karmaşık bir görüntü içinde çeşitli kazaların, olayların ortaya çıkışı çağdaş bir gerçek. Uygarlığın gelişimi de bu uğraşlara bağlı. Öyleyse, başkaları yönünden tehlike doğuran nesneleri kullananların, bu nitelikteki girişimlerde bulunanların meydana gelen zararlı sonuç ile sorumlu tutulmaları gerekir. Kimi yazarlar ise, kusursuz sorumluluğu, hakseverlik düşüncesine dayandırıyorlar.

Terminolojik ayrılıklar, kavramın dayanaklarının değişik açıklamaları bir yana, 657 sayılı yasanın 188. maddesinin uygulamasında da kusursuz sorumluluk uygulanacağı açık. Tersine bir düşünce, özel hukuka, yani hizmet sözleşmesine göre çalışanlarla, kamu hukukuna göre çalışalnar arasında eşitsizlik yaratır. Adaletsizlik, haksızlık sonucunu doğurur. Bu noktadan yola çıkılınca, özel hukuka göre çalışanlar için uygulanan esasların, kamu kesiminde çalışanlara da «kıyasen» uygulanması gerekli.

Diyelim ki, özel bir yasa çıkartılmalı. Yabancı ülkelerde, tehlike sorumluluğu özel yasalarla düzenlenmiştir. Uçak, vapur, elektrik tesisleri, fabrika işletme konularında özel bir yasamız yok. Uygulamada bu eksiklki, yerine göre, Borçlar Yasası mad. 55 ve 58, Türk Ticaret Yasası mad. 947'den yararlanılarak doldurulmağa çalışılıyor. Örneğin, zararlı sonuç bir fabrikada çalışan işçinin eyleminden doğmuşsa, iş sahibi B.Y. mad. 55'e; demiryolları, lokomotif ve vagonlar, maden ocakları ile elektrik tesisleri «yapı eseri» kavramı içine sokularak, bunların sahipleri Borçlar Yasası mad. 58 e; donatan gemi adamlarının kusurlarından T.T.Y. mad. 947 e göre sorumlanıyor. Yine diyelim ki, İş Yasası uyarınca çıkartılan ve iş güvenliğine ilişen çeşitli tüzük ve yönetmelikler de, çalışanın ve çalıştıran idarenin durumlarını değerlendirirken gözönüne alınacak.

AÇILACAK DÂVADA GÖREVLİ MAHKEME

Zararlı sonucu yaratan eylem, «idarî» bir eylem ise, giderim dâvası, «tam yargı dâvası» olarak Danşıtay'da açılır. Şu var ki, hangi eylemin «idarî» sayılacağı konusunda kesin bir ölçüt verilemiyor. Bu ise, uygulamada kararsızlıklara yol açmıştır. *Uyuşmazlık Mahkemesi*'nin kararlarına dayanarak şunlar söylenebilir:

— Dâvacının çalışma yeteneğini % 50 oranında yitirmesine yol açan hastalığın bir kamu görevinin yerine getirilmesi sırasında ve bu görevin sonucu olarak ortaya çıktığı öne sürüldüğüne göre, olayda dâvalı bu görevin sonucu olarak ortaya çıktığı öne sürüldüğüne göre, olayda dâvalı idarenin hizmet kusurunun bulunup bulunmadığının saptanmasına ilişkin bu uyuşmazlığın giderilmesi, idarî yargı yerinin, yani Danıştay'ın görevindedir (1).

— Kamu hizmetinin görülmesi sırasında işletmede çalışan bir kimsenin ölmesiyle sonuçlanan olaydan ötürü yakınlarınca TCDD Genel Müdürlüğü'ne karşı açılan giderim dâvasında Danıştay görevlidir (2).

— İdarenin aracını *kullananın kusuru* yüzünden çarptığı kişinin ölümü dolayısıyle açılan dâvaya Danıştay'da bakılır (3).

— Belediye otobüsüne Millî Savunma Bakanlığı'nın aracının çarpması sonunda, otobüstekilerden birinin ölmesi üzerine destekten yoksun kalanların açtıkları dâva, adliye mahkemelerinde görülür. (4)

Öte yandan, *Yargıtay* ilâmlarında şunlar içtihat olunuyor:

— TCDD. İşletmesinde görev yaparken, manevra sırasında bacakları kesilen makasçının açtığı giderim dâvasına bakmak, adliye mahkemelerinin görevine girer (5).

— Devlet Karayolları ya da Su İşleri Genel Müdürlükleri, Belediye ya da Özel İdareler gibi kamu kuruluşlarının verdikleri kararların sonunda ve plân ve projelere uygun olmak üzere tesisleri kullanmaları yahut bu tesislere bakmaları dolayısıyle bireylerin uğradıkları zararların giderilmesine ilişkin dâvalar, Danıştay'da açılır (6).

Görülüyor ki, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Yargıtay, *kamu hizmetinin görülmesi, hizmet kusuru* gibi ölçütlere dayanarak görevli mahkemeyi belirliyor. *«Hizmet kusuru»* için şu tanım veriliyor: «İdarenin, yerine getirmekle yükümlü olduğu herhangi bir kamu hizmetinin ya kuruluşunda, tanzim ve tertibinde ya da örgütünde, bünyesinde, personelinde yahut işleyişinde gereken direktif ve talimat verilmemesi, gözetim, denetim, teftişin yürütülmemesi, hizmete ayrılan araçların yetersiz, elverişsiz, kötü olması, gerekli tedbirlerin alınmaması, geç, vakitsiz hareket edilmesi ilâh biçiminde ortaya çıkan birtakım aksaklık, aykırılık, bozukluk, güvensizlik, eksiklik, sakatlık göstermesidir.» (7). Bunun karşıtı olan *«kişisel kusur»* ise, şöyle tanımlanıyor: «İdare nam ve hesabına hareket eden ajan ya da memurunun — idare fonksiyonunu yerine getirdiği sırada, kamu hizmetini yürütürken, özetle idarî bir görevden ötürü işlediği ve ne var ki, idare fonksiyonu, kamu hizmeti, idarî görev kural, gerek ve koşullarına aykırı ve yabancı olan, bu cihetle idareye yüklenecek yerde doğrudan doğruya kendi kişiliğine kondurulan ve kişisel sorumluluğu gerektiren yolsuz bir hareket»tir (8).

TAZMİNAT VE ZARAR

Tazminat, zarara uğrayan kişinin zararının karşılığıdır. Zarar, genellikle şunlardır:

— Maddî zarar (fiziksel zarar - malvarlığı zararı): Bir kimsenin malvarlığında ortaya çıkan eksilme. Bu eksilme, parayla ölçülebilir. İki türlüdür. Birinicsi, «gerçek zarar» diye deyimlenir. Örneğin, bir kimsenin malının tahrip edilmesinde ya da bedence kazaya uğramasında tedavi için masraf yapması. İkincisi, «yoksun kalınan kazanç»tır. «Malvarlığının çoğalmasına engel olan zarar» da denilir. Örneğin, kaza dolayısıyle sakatlanan kimsenin bir süre işine gidemeyişi yüzünden uğradığı zarar gibi.

— Manevî zarar: Bir kimsenin kişilik haklarındaki eksilme. Bir olay dolayısıyle bir kimsenin onur, saygınlık, vücut tamlığı, ticaret ya da kişisel gizleri yüzünden kayba uğraması, beden ve ruh acısı çekmesi, aşırı üzüntü ve heyecan duyması.

Yukarıda, iş kazası ve meslek hastalığı durumunda, çalıştıran çalışana karşı kusurunun bulunup bulunmadığına bakılmadan, sorumlu tutulacaktır. Ne var ki. birtakım durumlarda çalıştıranın sorumluluğu azalır ya da kalkar (Birlikte kusur - müterafık kusur):

— Çalışan, zararın meydana geleceğini bile bile zarara razı olup, kendisini kazaya ya da hastalığa mâruz bırakmıssa:

— Çalışan kendi eylemiyle kaza ya da hastalığın oluşumuna ve zararın doğumuna yol açmışsa;

— Çalışan kendi eylemiyle zararın artmasına yol açmışsa;

— Çalışan kendi eylemiyle çalıştıranın kaza karşısındaki sorumluluğunun artmasına yol açmışsa.

Sayılan etkenler, tazminat miktarının azalmasını sağlar.

Manevî tazminat istenmesi için, çalıştıranın «ağır kusuru» gerekir. Dâva kusursuz sorumluluğa dayandırılmışsa, manevî tazminata yer olmaz.

Borçlar Yasası'ndaki ilkeler, Danıştay'da açılacak tam yargı dâvasında da geçerli olduğuna göre, şunları ele almakta yarar var:

— Zararı tanıtlamak, istekçiye düşer. Zararın gerçek miktarını tanıtlama olanağı yoksa, yargıç, durumun olağan akışını ve zarara uğrayanın aldığı önlemleri gözeterek, onu adalete göre belirler.

— Yargıç, durumun gerektirmesine ve kusurun ağırlığına göre tazminatın biçim ve içeriğinin ölçüsünü belirler.

Tazminat şu biçimlerde olabilir:

— Ölüm durumunda, tedavi ve gömme giderlerini, ölenin desteğinden yoksun kalanların zararlarını karşılamak.

— Cismanî zarara uğrayanın tümüyle ya da çalışamayışından ya da ileride karşılaşacağı ekonomik yoksunluktan doğan zarar, ziyan ve tüm giderlerini karşılamak.

— Tazminat toptan ödeme, ya da süreli bir gelir bağlama biçiminde olabilir. İkinci durumda, borçludan uygun bir güvence alınır.

ÖLÜM DURUMUNDA TAZMİNATIN HESAPLANMASI

Ölümden doğan zararlar özellikle şunlardır: 1) Giderler ve özellikle gömme giderleri; 2) Ölünceye değin yapılan iyileştirme giderleri; 3) Ölünceye değin çalışma gücünün yitirilmesinden doğan zararlar; 4) Ölenin yakınlarının destekten yoksun kalma zararları.

Zarar tutarını belirtmek, hukukî olduğu denli teknik bir sorun. Uygulamada bilirkişiye başvuruluyor. Ne var ki, bilirkişi raporlarını denetleyebilme yönünden ilke niteliğindeki dayanaklar da bulunmamakta. Ortalama yaşama ve çalışma sürelerini yansıtan cedveller yok. Hangi yöntemin benimsenmesi gerekeceği, dul kadının evlenme şansının zarara etkisinin ne olacağı, yapılan yardım tutarının kesinlikle tanıtlanamaması durumunda hangi orana başvurulacağı, zarar tutarının sermaye olarak belli edilmesinde uygulanacak sistemin ve gözönünde tutulması gereken faiz haddinin ne olacağı belli değil. Oysa bunları saptamak, ilkelerini belirtip biilrkişiye bildirmek yargıcın görevi. *Yargıtay 4. Hukuk Dairesi*'nin içtihadı, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Yasası'na bağlanan P.M.F. cetveli yardımı ile muhtemel yaşama süresinin saptanmasını öngörüyor. 65 yaşın muhtemel ölüm yaşı olduğunu kabul etmiyor. Bu içtihat, muhtemel yaşamayı ve buna göre zararın saptanmasını objektif bir esasa bağlaması, bilirkişi raporlarını keyfe görelikten, sübjektiflikten kurtarması yönünden yararlı. Ne var ki, P.M.F. tablosu, Fransa'dan alınmadır. Fransız insanı ile, Türk insanı arasındaki kalın çizgiyi görmezden gelemeyiz. Türkiye'nin ülkesel, bölgesel, ekolojik vb. koşullarına göre muhtemel yaşama tablosunun düzenlenmesini temenni edelim. Kuşkusuz, bu tablo düzenlense bile, insanlar arasında ekonomik, toplumsal, psikolojik ayrım bulundukça, yine de objektif olamayacak. Ama tazminatın hiç değilse sübjektiflikten uzak olarak hesaplanmasına da yarayacak. Kaldı ki, P.M.F. cedvelinde erkek ve kadın ayrımı da gözetilmemiştir. Bu durum bile, yeni bir düzenlemenin gereğini ortaya koyar.

Öte yandan, *Yargıtay 4. Hukuk Dairesi*'nin 26/11/1965 tarihli, Esas 8780, Karar 9497 sayılı ilâmında, «Emekli Sandığı Kanununun indirilmemesi gerektir,» denilmiştir.

(Devamı 12. Sayfada)

basından seçmeler

Odamız Yönetim Kurulu üyesi ve Tek-Bank-İş Sendikası G. Başkanı Fikri Kaya'nın İller Bankasındaki seçimden önce Cumhuriyet gazetesinde çıkan makalesini aynen yayınlıyoruz :

YÖNETİME KATILMA

KİTLELER ÇIKARLARI DOĞRULTUSUNDA BİRLEŞMEDEN SORUNLARINI ÇÖZEMEZLER. EGEMEN ÇEVRELER İSE BU BİRLİĞİ BÖLEREK IŞINI YÜRÜTÜR BUNA ÇARE, AÇIK POLİTİKADIR.

Fikri KAYA

İşçi sınıfının yönetime katılma mücadelesi, bugün, bütün kapitalist dünyada ve Türkiye'de, demokrasi için verilen mücadelenin çok önemli bir unsuru olmak yolundadır. Yönetime katılmakla, mevcut işleyişin biçim ve yönünü örten perde aralanacak ve varılacak hedefe kitleleri ulaştıracak yol belirginleşecektir.

Yönetime katılmak kitlelerin, üretim, tüketim ve dağıtım süreçlerinin düzenlenmesinde söz ve karar alma yetkisine sahip olmaları demektir. Daha doğrusu, «yönetime katılma üretimin her aşamasında görev alan herkesin, üretimden tüketime, tüketimden dağıtıma kadar her aşamada fikir üretmesi, bunları savunması kir üretmesi, bunları savunması ve uygulaması» demektir.

KATILMANIN ANLAMI

Yönetime sadece belirli zaman süreleriyle sınırlanmış olarak katılınmaz, her gün her saat katılınır.» «Her gün, her saat yönetimde söz ve karar sahibi olabilmek de, ancak yönetilenlerin örgütlü mücadelesi ile olur. Bir başka deyişle, yönetime katılmanın özü, örgütlü mücadele çizgisini, en üst yönetim kademesine kadar uzatmaktır.

İşçi - İşveren ilişkileri söz konusu olduğundan hakemliği kesin olarak reddedip işçiden yana tavır alan gerçek işçi sendikalarının genel mücadele çizgisinden soyutlanarak kotarılacak bir yönetime katılma, yalnızca belirli bir kişiye özel bir statü ve nasıl kullanılacağı önceden bilinmeyen bir insiyatif sağlar. Oysa, örgütlü olarak yönetime katılmada, yönetime katılacak temsilci, örgütün mücadele ilkeleriyle çepeçevre sarılıdır.

TÜRK - İŞ'İN TUTUMU

Ortada kesin ve kalın çizgileriyle biribirinden ayrı ve biribirine temelden zıt iki uzlaşmaz çıkar varsa; istense de, her gün el - etek öpülse de, bunlar uzlaştırılamaz. Bu çıkarlardan birinin yanında yer almaktan başka bir mücadele mümkün değildir. «Tarafsızlık» gerçekleri örtmek için kullanılıp, tutulan tarafı açık açık sergilemekten korkanların başvurdukları bir araçtır. Türk - İş'in bugünkü yöneticileri, «tarafsızlık» denilen bu «politikayı», sadece toplu iş sözleşmeleri düzenine değil; öbür bütün demokratik haklara da işlerlik kazandırmamak üzere yürütmektedir.

Türk - İş yönetime katılma hakkını, «müdür» tayin etmek hakkı olarak görmüş; ve tayin ile yönetime kattığı temsilcileri vasıtasıyle de, statükoyu korumaya çalışmıştır. Koşullar değiştikçe, kitleler, yönetime katılma hakkının kendileri bakımından taşıdığı önemin bilincine varmışlar ve bu demokratik hakkı hayata geçirme mücadelesine başlamışlardır. Mayıs ayı içersinde yapılan SSK Müdürler Kurulu üyeliğinin DİSK'e bağlı Sosyal - İş Sendikası tarafından alınması, buna en büyük örnektir.

BİR ÖRNEK

1968 ve 1969 yıllarında, İller Bankası personelinin düşünerek, yorularak ve göznuru dökerek hazırladığı raporlar, projeler, etütler bir kenara itilmiş, personele, nedenini sorma fırsatı verilmeden ek projeler ve finansman aktarmaları emredilmişti. Ayrıca, bu keyfilik içinde proje, keşif, ihale ve satınalma gibi işler allak bullak olmuştur.

İller Bankasında, bugün yapılan hizmetlerin tamamına yakını, yabancı firmalar tarafından yapılmaktaydı. Mühendis Odaları ve İller Bankasındaki işçileri temsil eden Tek - Bank - İş Sendikası, bankada çalışan tüm personelin mücadelesini örgütlemiştir. Projesinden tesisine kadar bütün hizmetler, yabancıların elinden kurtarılmıştır. Bütün bunlar olurken, idarî baskı, çalışan personelin onuru ve kişiliği üstünde Demokles kılıcı gibi sallanıyordu. Birçok kişi sürgün edilirken, birçoğu da ya ihbar ediliyor ya da işten atılıyordu. Bu durum karşısında, Mühendis Odaları ve Sendika, kararlı olarak üyelerine sahip çıkıyor ve olayları kamuoyuna yansıtıyorlardı. Olaylar, İller Bankası sınırlarını aşıp kamuoyuna malolurken, Banka personeli, kendini savunsun diye seçtiği kişiyi safında görmeyi boşuna bekliyordu. Ancak daha sonra, İller Bankası bir Meclis araştırmasına konu olduğunda, seçimle gelmiş Müdürler Kurulu üyesinin adı, arsa ve kablo alım satımı gibi işlerde ve Genel Müdürün adı ile birlikte geçti. (Doğru - yanlış o ayrı; ama geçmesi bile üzücü).

AÇIK POLİTİKA

Kitleler, çıkarları doğrultusunda bütünleşmeden, sorunlarını çözüme ulaştıramazlar. Egemen çevreler ve egemen çevrelerin değirmenine yetkisi ile, titri ile, statüsü ile su taşıyanlar, çalışanları bölerek ve onları tek tek bırakarak ancak yönetebilirler. Bunun için de, yalan söylemekten, aldatmacaya; dedikodudan, iftiraya, özel imtiyazlar vermekten, ulûfeler dağıtmaya kadar, her aracı, «meşru» sayarlar. Bu aracı, etkisiz kılacak tek silâh, açık politikadır.

Açık politika, bütün koşulların açık - seçik sergilenerek, bu koşulların gerektirdiği uygulamayı ortaya koymak demektir. Yığınların haberi olmadan yürütülecek her mücadele, ya mücadeleyi yürütenleri yığınlardan soyutlar, ya da sözkonusu girişim, kitlelerin aleyhinde gelişir. Kalkış ve varış noktalarını her yeni durum ve koşulda açıklamak, açık politikanın özüdür.

SONUÇ

Türkiye'deki hızlı demokratlaşma hareketi giderek kitlelere mal olmaktadır. Bu hareketin, hükümet düzeyine kadar uzanışı bu hızlılığın bir kanıtıdır. Gerçek işçi sendikalarıyle, demokratik kuruluşlar, bir yandan bu hareketi hızlandırmak, bir yandan da bu hareketin düzenliliğini sağlamakla yükümlüdürler. Bu da, ancak sorunların üzerini kaplayan sis perdelerini aralamakla mümkündür.

(21 Haziran 1974 tarihli Cumhuriyet'ten)

6 NCI TEKNİK KONGRE
GENEL SEKRETERLİĞİ

İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
Halâskârgazi Cad. No: 35/1
HARBİYE/İSTANBUL

Kamu Kesimindeki Teknik Elemanlar

(Baştarafı 10. sayfada)

ÖLÜM YOKSA

Borçlar Yasası'nın 46. maddesine göre, «cismanî bir zarara düçar olan kimse külliyyen veya kısmen çalışmaya muktedir olmamasından ve ileride iktisaden mâruz kalacağı mahrumiyetten tevellüt eden zarar ve ziyanını ve bütün masraflarını isteyebilir.» Bu buyruk, hem bedensel, hem de ruhsal zararları içerir.

Çalışma gücünün yitirilmesinde, bunun geçici ya da sürekli olduğuna bakılır. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Yasası uyarınca Çalışma Bakanlığı'nca 20/2/1965 tarih ve 915-1-10/1392 sayı ile yayımlanan «Sosyal Sigortalar Sağlık İşlemleri Genelgesi»ndeki (ki 506 sayılı yasanın 15. maddesi uyarınca tüzük niteliğindedir) «Baltasart» formülünden yararlanılmalısını da yeğleyelim. Bundan yararlanmak, belirli bir objektiflik sağlayabilir.

Türk Ticaret Yasası madde 947: «Donatan, gemi adamlarından birinin vazifesini yaparken işlediği kusur neticesinde üçüncü şahıslara verdiği zararlardan dolayı mes'uldür; şu kadar ki, donatanın yükle ilgili şahıslara karşı olan mesuliyeti, taşıyanın gemi adamlarının kusurundan doğan mesuliyeti derecesindedir.»

Borçlar Yasası madde 55, adam çalışıtranların, çalıştırdıkları kimselerin eylemlerinden sorumluluğunu düzenler. Yargıtay'a göre bu madde, kusursuz sorumluluğa dayanır.

Borçlar Yasası, madde 58, bina ya da imâl olunan şeyin mâlikinin, o şeyin fena yapılmasındaki ya da korunmasındaki kusurundan dolayı sorumluluğunu düzenlemiştir.

---

(1) *Uyuşmazlık Mahkemesi*, 8/3/1969, Esas 968/142, Karar 12.

(2) *Uyuşmazlık Mahkemesi*, 15/6/1968, Esas 12, Karar 397.

(3) *Uyuşmazlık Mahkemesi*, 8/5/1965, Esas 25, Karar 34.

(4) *Uyuşmazlık Mahkemesi*, 29/4/1961, Esas 11, Karar 10.

(5) *Yargıtay 9. Hukuk Dairesi*, 29/3/1968, Esas 13702, Karar 3537.

(6) *Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı*, 11/2/1959, Esas 17, Karar 15.

(7) *Ragıp Sarıca*, İdarî Kaza, İstanbul, 1948, sayfa 389.

(8) *Sarıca*, adı geçen yapıt, sayfa 389.

★ ★ ★

EVET GENE 141 - 142

(Baştarafı 4. Sayfada)

mesi ve nihayet müesses iktisadî ve sosyal temel nizamlardan er hangi birini devirmek veya devlet'in siyasî ve hukukî nizamlarını topyekün yok etmek tabirlerinden maksat da ister kominizm ister anarşizm olsun bu tür yıkıcı faaliyetlerin ihtilâl yoluyla kurulu düzeni devirmesi ve yok etmesidir.

Bu itibarla değişik ve çelişik tanık ifadelerine rağmen sanığın sarf ettiği ileri sürülen sözlerde mevcut düzenin sosyal yapısından, emeğin gerçek şekilde değerlendirilmemesinden ve millî gelir dağılımındaki adaletsizlikten yakınma ve bunun sosyalist bir idare ile düzelebileceği düşüncesinin açıklanmasından ileri, kurulu devlet düzeninin ihtilal yoliyle yıkarak burjuva sınıfının ortadan kaldırılması ve proleter diktatörlüğü kurulması fikrinin mevcut olmadığı ve 142 nci maddedeki suç unsurlarını kapsamadığı cihetle direnme hükmünün bozulması ve sanığın beraetine karar verilmesi oyundayız.»

SONUÇ: Yukarda çoğunluğun kabulünü kapsayan bölümde açıklanan denelerle direnme hükmünün tebliğnamedeki gibi ONANMASINA depo parasının gelir yazılmasına çoğunlukla karar verildi.

Y.C.G.K. 30.4.1973 — E.1972/1 — 44 — K. 363

TÜRKİYE İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ

6. TEKNİK KONGRESİ

KATILMA FORMU

DÜZENLEYEN: İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Adı, Soyadı : ....

Adres : ....

Görevi ve Uzmanlık Alanı : ....

Kongreye Tebliğ Sunulacaksa, Başlığı : ....

İstanbul'da Otel Rezervasyonunda : ....

Yardımcı olunması isteniyor mu? : ....

[Hangi Tarihler Arasında Nasıl Bir Oda Belirtilmeli] : ....

Diğer düşünceler : ....

....

....

DİKKAT...

DİKKAT...

DİKKAT...

6. TEKNİK KONGRE TOPLANIYOR !..

Kongre Tarihi: 13-15 Aralık 1974.

Tebliğ özetlerinin 1 Ekim 1974,

Tebliğ asıllarının 20 Kasım 1974 gününe kadar teslim edilmesi gerekmektedir.

KONULAR :

1. Zemin Mekaniği ve Zemin Yapıları
2. Su Yapıları - Hidrolik
3. Enerji Yapıları
4. Zemin Üstü Yapılar
5. Ulaşım
6. Çevre Mühendisliği
7. İnşaat Mühendisliğinde Optimizasyon ve Bilgisayar Uygulamaları
8. Mühendislik ve Sosyo - Ekonomik Olaylar

Yazışma Adresi :

İ.M.O. İstanbul Şubesi
Halâskârgazi Cad. 35/1
Harbiye - İstanbul
Tlf.: 48 36 42/47 96 57

UYELERİMİZE DUYURULUR